

Referitor la dosarele nr. 2978AI/2017, nr. 2978AI/2017, nr.2955AI/2017, nr. 2962AI/2017, nr. 2964AI/2017, nr.2972AI/2017 și nr. 2965AI/2017

Termen: 23 ianuarie 2018

CĂTRE
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

MEMORIU
AMICUS CURIAE PENTRU
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Asociația Forumul Judecătorilor din România solicită prin prezenta să fie încuviințată depunerea la dosar a următoarelor argumente ÎN LEGĂTURĂ OBIECTIVELE de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004, Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.304/2004 și Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004, formulate, după caz, de Înalta Curte de Casație și Justiție, Grupul Parlamentar al Partidului Național Liberal din Camera Deputaților (52 deputați), Grupul Parlamentar al Partidului Național Liberal din Camera Deputaților (56 deputați) și Grupul Parlamentar al Partidului Național Liberal din Senatul României (29 senatori).

I. Preambul

Subscrisa **Asociația Forumul Judecătorilor din România**, persoană juridică de drept privat, independentă, nonprofit, neguvernamentală și apolitică, asociație profesională a judecătorilor, cu personalitate juridică constatată prin încheierea nr. 671/08.06.2007 pronunțată de Judecătoria Slatina, cunoaște faptul că, din punct de vedere procedural, nu are calitatea de intervenient (parte) în acest contencios constituțional.

Prin urmare, depune prezentul *amicus curiae*, instituție juridică distinctă de cea a intervenției și care este recunoscută ca atare de instanțele din sistemele de drept de tip *common law*, inclusiv de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Prin *amicus curiae* se permite persoanelor calificate într-un anumit domeniu să participe la procedură, observațiile fiind de natură să sprijine soluționarea corectă a cauzei.

În jurisprudența Curții Constituționale, memoriile formulate în calitate de *amicus curiae* au fost primite, ele fiind examinate alături de cererile părților cauzei (spre exemplu: Decizia nr. 780 din 17 noiembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 108 din 11 februarie 2016 – *amicus curiae Asociația Română pentru Transparență*; Decizia nr. 308 din 28 martie 2012 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. g) din Legea lustrăției privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012 – *amicus curiae Avocatul Poporului și Consiliul Director al Asociației Procurorilor din România*; Decizia nr. 887 din 15 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 ind.2, art. 38 ind.3 alin. (1), (3) și (5), art. 38 ind.9, art. 41 ind.1 și art. 41 ind.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, precum și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea acestei ordonanțe de urgență, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 191 din 15 martie 2016 – *amicus curiae Comisia Europeană*; Decizia nr. 637 din 13 octombrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 906 din 8 decembrie 2015 – *amicus curiae Sindicatul Polițiștilor din România "Diamantul", Emil Florin Dinca, Armin Marian Gherman, Sindicatul Național al Polițiștilor și Vameșilor Pro Lex*; Decizie nr. 56 din 5 februarie 2014 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 179 din 13 martie 2014 – *amicus curiae Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki*; Decizia nr. 75 din 26 februarie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 alin. (1) și (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 265 din 21 aprilie 2015 – *amicus curiae Asociația pentru Minți Pertinente AMPER din Târgu Mureș*; Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 83 alin. (3) și art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014 – *amicus curiae Uniunea Națională a Barourilor din România*; Decizia nr. 283 din 21 mai 2014 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a prevederilor art. 39 alin. (6), art. 42 alin. (1) și (10), art. 43 alin. (2), art. 48 alin. (1) și (8), art. 51 alin. (6), art. 57 alin. (6), art. 59 alin. (6), art. 62 alin. (2), art. 75 alin. (4), art. 77 alin. (4), art. 111 alin. (2) și art. 160 alin. (5) din Legea privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, precum și ale legii în ansamblul său, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 454 din 20 iunie 2014 – *amicus curiae Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România*; Decizia nr. 447 din 29 octombrie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 674

din 1 noiembrie 2013 – *amicus curiae* Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki).

II. Opinii exprimate constant de Comisia de la Veneția asupra unor modificări similare sau apropiate operate de puterea legislativă în alte state membre ale Consiliului Europei

Creată în anul 1990, Comisia de la Veneția reprezintă un organ consultativ al Consiliului Europei în chestiuni constituționale. Comisia este recunoscută pe plan internațional drept o instanță de reflectare independentă. Comisia de la Veneția contribuie, în egală măsură, la diseminarea și dezvoltarea patrimoniului constituțional comun, jucând un rol unic în acordarea promptă a unor soluții constituționale pentru statele în tranziție, conform standardelor și bunelor practici în domeniu. Comisia de la Veneția își propune drept scop să difuzeze și să dezvolte justiția constituțională, în special prin intermediul schimbului de informații.

1. Referitor la posibilitatea suspendării din funcție a judecătorilor și numirilor în funcția de ministru al justiției sau în alte funcții de demnitate publică numite

"Judecătorii nu pot fi membri ai partidelor politice și nu pot participa la activități politice."

CDL-AD (2005)003, Aviz comun al Comisiei de la Veneția și OSCE/Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului cu privire la proiectul de lege constituțională privind revizuirea Constituției Georgiei, par.104¹

"În plus, judecătorii nu ar trebui să se pună într-o poziție în care independența sau imparțialitatea lor ar putea fi pusă la îndoială. Acest lucru justifică normele naționale privind incompatibilitatea funcției judiciare cu alte funcții și este, de asemenea, un motiv pentru care multe state restrâng activitățile politice ale judecătorilor."

CDL-AD (2010)004, Raport privind independența sistemului judiciar, Partea I: Independența judecătorilor, par.62²

"[...] Judecătorul ar trebui să demisioneze înainte de a concura pentru o funcție politică, deoarece, dacă un judecător va fi candidat și nu va fi ales, acesta va fi, totuși, identificat cu o anumită tendință politică, în detrimentul independenței".

CDL-AD (2008)039, Aviz cu privire la proiectul de revizuire a Legii constituționale privind statutul judecătorilor din Kârgâzstan, par.45³

¹ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2005\)003-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2005)003-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

² A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2010\)004-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2010)004-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

³ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2008\)039-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2008)039-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

2. Referitor la procedurile de evaluare a judecătorilor

"[...] Această dispoziție pare problematică, întrucât definește președintele instanței drept o figură centrală în procesul de evaluare a judecătorilor. Acest lucru nu numai că poate duce la un conflict de interese, dar și la abuzuri, limitând independența individuală a judecătorilor."

CDL-AD (2013)015, Aviz cu privire la proiectul de lege privind instanțele din Bosnia și Herțegovina, par.66⁴

"Evaluările periodice ale performanțelor unui judecător sunt instrumente importante pentru ca judecătorul să-și îmbunătățească activitatea și pot, de asemenea, să servească drept bază pentru promovare. Este important ca evaluarea să fie în primul rând calitativă și să se concentreze asupra competențelor profesionale, personale și sociale ale judecătorului. Nu ar trebui să existe nicio evaluare pe baza conținutului deciziilor și soluțiilor, nici ținând seama de criterii cantitative cum ar fi numărul de achitări sau casări, care ar trebui evitate ca bază standard pentru evaluare."

CDL-AD (2011)012, Aviz comun al Comisiei de la Veneția și OSCE/Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului referitor la legea constituțională privind sistemul judiciar și statutul judecătorilor din Kazahstan, par.55⁵

"Este important ca sistemul de evaluare să nu fie nici folosit, nici considerat a fi folosit ca un mecanism de subordonare sau influențare a judecătorilor."

CDL-AD (2013)015, Aviz cu privire la proiectul de lege privind instanțele din Bosnia și Herțegovina, par.68⁶

3. Referitor la "imunitatea" magistraților

"[...] Magistrații [...] nu ar trebui să beneficieze de o imunitate generală [...]. Conform standardelor generale, aceștia trebuie, într-adevăr, să fie protejați de acțiuni în regres în ceea ce privește actele luate cu bună-credință în cursul exercitării funcțiilor lor. Cu toate acestea, nu ar trebui să beneficieze de o imunitate generală care să-i protejeze împotriva urmăririi penale pentru fapte penale săvârșite de aceștia, pentru care ar trebui să răspundă în fața instanțelor. [...]"

CDL-AD (2003)012, Memorandum: Reforma sistemului judiciar din Bulgaria, par.15. A se vedea și CDL-AD (2003)016, Avizul privind modificările constituționale privind sistemul judiciar din Bulgaria, par.8⁷

⁴ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

⁵ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)012-rus](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)012-rus) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

⁶ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

⁷ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2003\)012-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2003)012-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

”Este rezonabil să se acorde imunitate cu privire la acțiuni în regres unui judecător care acționează cu bună credință în îndeplinirea îndatoririlor sale. Dar aceasta nu ar trebui să se extindă la actele de corupție sau cele frauduloase desfășurate de un judecător.”

CDL-AD (2008)039, Aviz cu privire la proiectul de revizuire a Legii constituționale privind statutul judecătorilor din Kârgâzstan, par.24⁸

”În opinia Comisiei, nu există nicio justificare, în principiu, pentru tratarea diferită a judecătorilor în materie disciplinară, în funcție de calitatea de judecător al unei instanțe superioare sau inferioare. Toți judecătorii ar trebui să beneficieze de garanții egale în ceea ce privește independența și imunitățile similare în exercitarea funcțiilor lor judiciare. [...]“

CDL (1995)074rev, Avizul privind legea albaneză privind organizarea sistemului judiciar (capitolul VI din Constituția de tranziție a Albaniei), par.2

4. Referitor la bugetul justiției

”[...] Pentru a garanta independența judecătorească, este foarte important ca instanțele să primească fonduri suficiente pentru a-și respecta obligația de a asigura procese echitabile în conformitate cu standardele internaționale. [...] Pentru a se constata că fondurile alocate sistemului judiciar sunt suficiente, ar fi recomandabil să se asigure că punctele de vedere ale sistemului judiciar sunt luate în considerare în procedurile bugetare. Înalțul Consiliu Judiciar ar putea reprezenta sistemul judiciar în această privință și ar putea influența deciziile bugetare cu privire la necesitățile sistemului judiciar. [...]”

CDL-AD (2011)012, Aviz comun al Comisiei de la Veneția și OSCE/Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului referitor la legea constituțională privind sistemul judiciar și statutul judecătorilor din Kazahstan, par.24,25⁹

„[Practica conform căreia, spre deosebire de principiul autonomiei bugetare a magistraturii, Ministerul Justiției controlează, în fapt, fiecare detaliu al bugetelor operaționale ale instanțelor] conține pericole evidente de ingerință nejustificată în exercitarea independentă a funcțiilor magistraților.”

CDL(1995)074rev, Opinie privind legea albaneză de organizare judecătorească, par.3¹⁰

5. Referitor la alegerea președintelui CSM și menținerea procurorilor ca magistrați (cazul României)

⁸ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2008\)039-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2008)039-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

⁹ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)012-rus](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)012-rus) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

¹⁰ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL\(1995\)074rev-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL(1995)074rev-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

"190. Până în prezent, fiecare dintre cei 14 judecători și procurori aleși a fost eligibil ca președinte al Consiliului. În conformitate cu amendamentul propus la articolul 133 alin.(3) din Constituție, președintele acestui organism trebuie să fie ales dintre cei nouă judecători [...]. În opinia Comisiei de la Veneția, această propunere reprezintă un pas înapoi. Dacă trebuie să existe un singur consiliu, a cărui misiune este de a reprezenta cele două ramuri ale magistraturii, nu ar fi corect ca președintele să nu poată fi ales dintre membrii celor două ramuri. În orice caz, este greu de înțeles motivul acestei modificări, deoarece procurorul nu poate fi ales ca președinte al CSM fără un sprijin substanțial din partea judecătorilor. O altă posibilitate ar putea fi crearea a două consilii separate.

191. Comisia reamintește că în România a avut loc o dezbatere privind retragerea calității de magistrat în privința procurorilor. Efectuarea unei astfel de modificări efective în acest moment ar putea submina independența fragilă a procurorilor. Modificarea propusă mai sus ar putea însemna că se dorește reducerea independenței procurorilor.

196. [...] Comisia de la Veneția consideră că este greu de înțeles de ce ceilalți membri ai Consiliului Superior al Magistraturii (nn, reprezentanții societății civile) nu ar trebui să participe în cele două secții pentru a discuta chestiunea numirilor."

CDL-AD (2014)010, Avizul nr. 731/2013 cu privire la propunerea legislativă de modificare a Constituției României, 24 martie 2014, par.190-191, 196¹¹

6. Referitor la răspunderea materială a magistraților. Excluderea culpei simple

"77. a) Răspunderea judecătorilor este permisă, într-adevăr, însă numai acolo unde există o componentă mintală culpabilă (intenție sau neglijență gravă) a judecătorului.

b) Tragerea la răspundere a judecătorilor ca urmare a pronunțării unei hotărâri cu efect negativ a CEDO ar trebui să se bazeze pe constatarea unei instanțe naționale privind intenția sau neglijența gravă a judecătorului. Hotărârea CEDO nu ar trebui utilizată ca unică bază pentru tragerea la răspundere a judecătorului.

c) Mai mult, tragerea la răspundere a judecătorilor, inițiată ca urmare a unei soluționări amiabile a unei cauze de pe rolul CEDO sau a formulării unei declarații unilaterale care recunoaște încălcarea Convenției, trebuie să se bazeze pe stabilirea de o instanță națională a intenției sau a gravei neglijențe a judecătorului.

d) În general, judecătorii nu trebuie trași la răspundere prin intermediul acțiunii în regres atunci când își exercită funcția judiciară potrivit standardelor profesionale stabilite de lege (imunitatea funcțională).

e) Constatarea existenței de CEDO a unei încălcări a Convenției nu presupune în mod necesar faptul că judecătorii de la nivel național pot fi criticați

¹¹ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2014\)010-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2014)010-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

pentru interpretarea și aplicarea dreptului (încălcările își pot avea originea în carențele sistemice ale statelor membre, e.g. termenul rezonabil, cazuri în care nu poate fi inițiată tragerea la răspundere individuală).

f) De asemenea, funcționarea doctrinei instrumentului viu a CEDO, care răspunde la evoluțiile societății, poate face dificilă prezicerea soluțiilor CEDO de către instanțele naționale.

78. Din motivele menționate mai sus, procedura regresului împotriva judecătorilor poate conduce la rezultate arbitrare acolo unde tragerea la răspundere a judecătorilor naționali nu reprezintă nimic mai mult decât un corolar al unei hotărâri (sau al unei soluționări amiabile ori al unei declarații unilaterale) a CEDO de constatare a existenței unei încălcări a Convenției.

79. Mai mult, tragerea la răspundere a judecătorilor pentru aplicarea Convenției fără stabilirea vinovăției individuale poate avea un impact asupra independenței lor, care presupune libertatea profesională de a interpreta dreptul, de a stabili faptele și de a cântări probele, în fiecare caz particular. Deciziile eronate ar trebui contestate prin intermediul căilor de atac și nu prin tragerea la răspundere individuală a judecătorilor, atât timp cât eroarea nu se datorează relei-voințe sau gravei neglijențe din partea judecătorului.

80. Tragerea la răspundere a judecătorilor poate fi compatibilă cu principiul independenței lor, însă numai dacă este conformă cu legea. Totuși, prevederile relevante nu trebuie să vină în conflict cu principiul independenței judecătorilor.”

CDL-AD(2016)015-e, Republica Moldova - Opinie amicus curiae pentru Curtea Constituțională privind dreptul de regres al statului împotriva judecătorilor (articolul 27 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015), Veneția, 10-11 iunie 2016, par.77-80¹²

7. Referitor la libertatea de exprimare a magistraților

”83. În evaluarea proporționalității unei ingerințe în libertatea de exprimare a unui judecător, Curtea Europeană a Drepturilor Omului ia în calcul toate circumstanțele cauzei, inclusiv funcția îndeplinită, conținutul declarației, contextul său, natura și gravitatea sancțiunilor aplicate. [...]

84. În ceea ce privește participarea judecătorilor la dezbaterile politice, situația politică internă în care are loc această dezbateră este, de asemenea, un element important care trebuie luat în considerare pentru a preciza limitele libertății de exprimare. Astfel, contextul istoric, politic și juridic al dezbaterii - fie că dezbateră poartă sau nu asupra unei chestiuni de interes general, fie că declarațiile contestate au fost făcute sau nu într-o campanie electorală - este deosebit de important. O criză democratică sau o inversare a ordinii constituționale trebuie, desigur, să fie considerată decisivă în contextul concret al unui caz și esențială pentru determinarea domeniului de aplicare al libertăților fundamentale ale judecătorilor.”

¹² A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2016\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2016)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018]. Traducere în RO a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova.

CDL-AD(2015)018, *Avizul nr.806/2015 – Raport cu privire la libertatea de exprimare a judecătorilor, Veneția, 19-20 iunie 2015, par.83,84*¹³

III. Aspecte generale

a. Adoptarea prezentelor legi încalcă dispozițiile art.148 alin.(4) din Constituție.

Ultimul **Raport din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (2017)**¹⁴ recomandă expres, în cazul României, "în vederea îmbunătățirii în continuare a transparenței și a predictibilității procesului legislativ, precum și pentru a consolida garanțiile interne în materie de ireversibilitate", ca "Guvernul și Parlamentul (...) să asigure transparența totală și **să țină seama în mod corespunzător de consultările cu autoritățile relevante și cu părțile interesate în cadrul procesului decizional și în activitatea legislativă** legate de Codul penal și de Codul de procedură penală, de legile anticorupție, de legile în materie de integritate (incompatibilități, conflicte de interese, avere ilicită), **de legile justiției (referitoare la organizarea sistemului justiției)**, precum și de Codul civil și Codul de procedură civilă".

Sub același aspect, Comisia Europeană a reținut că ignorarea avizelor Consiliului Superior al Magistraturii și a poziției ferme a corpului magistraților ridică întrebări cu privire la necesitatea reexaminării de Comisia Europeană a tuturor progreselor înregistrate în legătură cu independența sistemului judiciar.

Prin Decizia nr. 2 din 11 ianuarie 2012, Curtea Constituțională a României a apreciat că, prin faptul că are calitatea de membru al Uniunii Europene, statului român îi revine obligația de a aplica acest mecanism și a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru, în conformitate cu dispozițiile art.148 alin.(4) din Constituție, potrivit căroră "Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actele aderării și din prevederile alineatului (2)".

Dezbaterea parlamentară desfășurată cu privire la acest proiect de lege, asumat de 10 deputați și senatori, prin deturnarea unui proiect promovat în PowerPoint de Ministrul Justiției, la 23 august 2017, a ignorat punctul de vedere covârșitor majoritar al magistraturii și avizele consecutive negative emise de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin urmare, este din start neconform cu legea fundamentală. De asemenea, inclusiv normele legislative ce prevăd avizul Consiliului Superior al Magistraturii trebuie interpretate în spiritul loialității față de Legea fundamentală și obligației autorităților publice de a aplica Mecanismul de cooperare și verificare și a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru.

În cursul lunii octombrie 2017, aproximativ 4000 de judecători și procurori români, adică mai mult de jumătate din numărul lor total, și-au însușit *Memoriul pentru retragerea proiectului de modificare a "legilor justiției"* adresat Guvernului României, iar

¹³ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2015\)018-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2015)018-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

¹⁴ A se vedea pagina web https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/com-2017-44_en_1.pdf [accesată ultima dată la 31 decembrie 2017].

În noiembrie 2017, peste 90% din adunările generale de la instanțele și parchetele din România s-a opus actualelor proiecte aflate în dezbatere parlamentară.

Prin urmare, peste 6000 de judecători și procurori români nu au acceptat acest proiecte de lege, voința lor nefiind luată în considerare, evitându-se orice dialog cu aceștia. Totodată, protestele tăcute efectuate de mii de magistrați români, începând cu 18 decembrie 2017, în fața sediilor instanțelor judecătorești sunt de notorietate, fiind preluate de presa din întreaga lume.¹⁵

Proiectele au fost criticate sever de zeci de ambasade occidentale în România, de Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii, de numeroase organizații nonguvernamentale din România și alte state, de întreaga societate civilă și de sute de mii de cetățeni simpli, în demonstrații stradale.

Chiar dacă proiectul conține și propuneri ale Consiliului Superior al Magistraturii, ale magistraților ori ale asociațiilor profesionale, formulate de-a lungul timpului, acestea reprezintă simple corecții ale sistemului actual, pregătirea nesperioasă a unui veritabil „experiment judiciar”, în lipsa oricărui studii de impact și prognoze, putând determina consecințe foarte greu sau chiar imposibil de remediat. Inițiativa legislativă cuprinde foarte multe modificări care vor influența cariera și activitatea profesională a magistraților și vor produce dezechilibre în sistemul judiciar.

Participarea la dezbaterile Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului s-a realizat numai în baza unor invitații speciale, emise de domnul Florin Iordache, președintele comisiei, selecția nu s-a realizat la cerere, ci discreționar, la bunul plac al coordonatorului comisiei respective.

Prin urmare, adoptarea prezentelor legi încalcă flagrant dispozițiile art.148 alin.(4) din Constituție.

b. De asemenea, adoptarea prezentelor legi prevederile art.61 și art.75 din Constituția României, cu încălcarea competenței primei Camere sesizate - care nu a dezbătut textul și soluțiile adoptate de Senat, **cu referire la modificările adoptate după votul din plenul Camerei Deputaților** și care nu au fost amendamente discutate în prima cameră sesizată, precum și a principiilor constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră, legea fiind, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament. În acest sens a se vedea Decizia Curții Constituționale nr.1029 din 23 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.720 din 23 octombrie 2008.

Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr.472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.336 din 30 aprilie 2008, următoarele: "Dezbaterea parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu

¹⁵ A se vedea, spre exemplu, paginile web <http://www.euronews.com/2017/12/18/romanian-judges-protest-over-government-backed-legal-reforms> ; https://www.washingtonpost.com/world/europe/romanian-judges-say-new-laws-will-stymie-prosecutions/2017/12/18/63c43882-e3fa-11e7-927a-e72eac1e73b6_story.html?utm_term=.4b1d6ed7b3a4; <https://www.cnbc.com/2017/12/18/the-associated-press-romania-judges-hold-protests-over-legal-system-changes.html>; https://www.voanews.com/a/romania-judges-hold-protests-over-legal-system-changes-/4169052.html?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [accesate ultima dată la 31 decembrie 2017].

poate face abstracție de evaluarea acesteia în Plenul celor două Camere ale Parlamentului nostru bicameral. Așadar, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege adoptat de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze, ceea ce contravine principiului bicameralismului (...) și a competențelor stabilite pentru cele două Camere, potrivit art.75 alin.(1) din Legea fundamentală."

Stabilind **limitele principiului bicameralismului**, prin Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012, Curtea Constituțională a observat că aplicarea acestui principiu nu poate avea ca efect „deturnarea rolului de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate [...] în sensul că aceasta ar fi Camera care ar fixa în mod definitiv conținutul proiectului sau propunerii legislative (și, practic, conținutul normativ al viitoarei legi), ceea ce are drept consecință faptul că cea de-a doua Cameră, Camera decizională, nu va avea posibilitatea să modifice ori să completeze legea adoptată de Camera de reflecție, ci doar posibilitatea de a o aproba sau de a o respinge”. Sub aceste aspecte, „este de neîgăduit că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor; prin urmare, lipsirea Camerei decizionale de competența sa de a modifica sau de a completa legea astfel cum a fost adoptată de Camera de reflecție, deci de a contribui la procesul de elaborare a legilor, ar echivala cu limitarea rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei de reflecție în raport cu cea decizională în procesul de elaborare a legilor. Într-o atare situație, Camera de reflecție ar elimina posibilitatea Camerei decizionale de a conlucra la elaborarea actelor normative, aceasta din urmă putându-și doar exprima prin vot poziția cu privire la propunerea sau proiectul de lege deja adoptat de Camera de reflecție, ceea ce este de neconceput”. Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.937 din 22 noiembrie 2016, că art.75 alin.(3) din Constituție, folosind sintagma „*decide definitiv*” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. *Curtea a subliniat că, în acest caz, Camera decizională nu poate însă modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator.*

Prin Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.161 din 3 martie 2017, paragraful 32, Curtea a constatat, de asemenea, că „pornind de la premisa că legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, Curtea reține că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră. Or, din analiza dispozițiilor deduse controlului de constituționalitate, Curtea constată că soluțiile adoptate de Camera Deputaților nu au făcut obiectul inițiativei legislative și nu au fost dezbătute în Senat. Cu alte cuvinte, Camera Deputaților, adoptând Legea pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, a sustras dezbaterii și

adoptării primei Camere sesizate modificări care vizau aspecte esențiale în structura și filosofia legii, contrar art.61 din Constituție. De asemenea, Curtea mai constată că legea adoptată de Camera Deputaților se îndepărtează de la scopul avut în vedere de inițiatorii săi.”

În lipsa unei consacrări exprese a principiului bicameralismului în corpul Legii fundamentale și sintetizând constatările de principiu cuprinse în jurisprudența în materie a Curții Constituționale, se poate afirma că acest principiu se caracterizează prin câteva elemente imuabile, în funcție de care se poate decide respectarea sa. Astfel, trebuie avut în vedere: *scopul inițial al legii*, în sensul de voință politică a autorilor propunerii legislative sau de filosofie, de concepție originară a actului normativ; dacă există *deosebiri majore, substanțiale, de conținut juridic* între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, respectiv, dacă există o *configurație semnificativ diferită* între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului.

c. Totodată, prezentelor legi încalcă prevederile art. 79 alin. 1 din Constituție, care prevede: **Consiliul Legislativ este organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații. El ține evidența oficială a legislației României. Consiliului Legislativ i s-a solicitat avizul pentru proiecte de lege înregistrate la Camera deputaților, care diferă esențial de formele adoptate de plenul celor două camere.**

În atare, condiții **Consiliul Legislativ nu și-a putut îndeplini funcția constituțională de avizare a proiectele de acte normative** în scopul sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații.

d. De asemenea, în cele ce urmează, formulăm observații punctuale care dezvoltă aspecte de neconstituționalitate pentru un număr considerabil de articole ale celor trei legi.

Argumente care privesc neconstituționalitatea anumitor prevederi punctuale ale Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004

1. La articolul 1, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin.(2), cu următorul cuprins:

„(2)Cariera judecătorului este separată de cariera procurorului, judecătorii neputând interfera în cariera procurorilor și nici procurorii în cea a judecătorilor.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.133 alin.(1) și art.134 alin.(4) din Constituție.

Curtea Constituțională a precizat, prin **Decizia nr.331 din 3 aprilie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.29 alin.(7), art.35 raportat la art.27 alin.(3) și art.35 lit.f) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și art.52 alin.(1) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor**, că dispozițiile art.35 raportate la dispozițiile art.27 alin.(3) din Legea nr.317/2004 dau expresie atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, așa cum au fost acestea reglementate prin art.134 din Legea fundamentală.

Constituția prevede în mod expres doar pentru atribuția referitoare la îndeplinirea rolului de instanță de judecată **în domeniul răspunderii disciplinare** a judecătorilor și a procurorilor că realizarea acesteia se face de Consiliu **prin secțiile sale** (art. 134 alin. 2). O astfel de precizare lipsește însă din cuprinsul articolului art. 134 alin. (1) și (4) din Constituție. Aceste dispoziții statuează rolul Consiliului Superior al Magistraturii ca întreg, respectiv în Plenul său, în ce privește adoptarea hotărârilor, în general (atât pentru propunerea către Președintele României a numirii în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii, cât și pentru alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției).

Separarea competențelor decizionale referitor la cariera magistraților nu ar trebui să afecteze rolul Consiliului Superior al Magistraturii care, în componența sa plenară, reprezintă garantul independenței justiției potrivit art. 133 alin. (1) din Constituția României. **Prin urmare, toate atribuțiile CSM care privesc aspectele generale și comune ale carierei magistraților și organizarea instanțelor și a parchetelor revin exclusiv competenței Plenului CSM.**

Faptul că există secții separate în privința judecătorilor sau a procurorilor nu implică faptul ca hotărârile pronunțate de aceste secții să fie definitive ori plângerile împotriva lor să fie soluționate tot de fiecare secție în cauză. **Arhitectura constituțională a Consiliului Superior al Magistraturii, organ colegial, implică atacarea la Plen a hotărârilor fiecărei secții (cu excepția hotărârilor secțiilor disciplinare, tot ca urmare a excepției consacrată printr-un text constituțional).**

Singura formă prin care se poate efectua separarea strictă a carierelor judecătorilor și procurorilor, fără riscul declarării neconstituționale a unei astfel de modificări, o reprezintă o revizuire constituțională. În Franța sau Belgia, modele constituționale tradiționale și pentru România, președinții instanțelor supreme s-au pronunțat recent pentru unitatea magistraturii în cadrul aceluiași consiliu.¹⁶

Această dispoziție nou introdusă încalcă și prevederile art.1 alin.(5) din Constituție.

¹⁶ A se vedea, pentru detalii, Revista Forumul Judecătorilor nr.1/2017, pg.15-16 - <http://www.forumuljudecatorilor.ro/index.php/archives/2706> [consultată ultima dată la 20.11.2017], precum și pagina web https://www.courdecassation.fr/venements_23/derniers_evenements_6101/magistrature_bertrand_37040.html [consultată ultima dată la 20.11.2017].

Sintagma "judecătorii neputând *interfera* în cariera procurorilor și nici procurorii în cea a judecătorilor" nu este previzibilă, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, oricum eventuala interferență (în sensul imixtiunii) în cariera ori activitatea unui procuror ori judecător constituind o abatere disciplinară. Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anume suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

În baza art.125 alin.(2) din Constituție, propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice, potrivit 133 alin.(2) din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din 19 membri, din care: 14 sunt aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat; aceștia fac parte din două secții, una pentru judecători și una pentru procurori; prima secție este compusă din 9 judecători, iar cea de-a doua din 5 procurori, iar în baza art. 133 alin.(3) din Constituție, Președintele Consiliului Superior al Magistraturii este ales pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, dintre magistrații prevăzuți la alineatul (2) litera a). **Se poate observa că, potrivit dispozițiilor constituționale sus menționate, în cadrul CSM, inevitabil, judecătorii interferează în cariera procurorilor și invers.**

14. Articolul 15 se modifică și va avea următorul cuprins:

(2) Consiliul Superior al Magistraturii ***prin secțiile corespunzătoare*** stabilește, în fiecare an, numărul de cursanți, separat, pentru judecători și procurori, în funcție de posturile de judecători și procurori vacante, precum și de cele care vor fi înființate.

30. Articolul 19 se modifică și va avea următorul cuprins:

(2) O comisie de examinare teoretică și practică va fi alcătuită din 7 persoane: 5 judecători, un avocat și un profesor universitar, desemnați de ***Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii*** dintre judecătorii sau avocații cu cel puțin 12 ani vechime în profesie și dintre cadrele didactice ale facultăților de drept care au obținut gradul universitar de profesor de cel puțin 5 ani. Altă comisie de examinare teoretică și practică va fi alcătuită din 7 persoane: 5 procurori, un avocat și un profesor universitar, desemnați de ***Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii*** dintre procurorii sau avocații cu cel puțin 12 ani vechime în profesie și dintre cadrele didactice ale facultăților de drept care au obținut gradul universitar de profesor de cel puțin 5 ani.

(6) Componenta comisiilor prevăzute de alin.(3) și (4) va fi stabilită de ***Secția pentru judecători sau Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii***, după caz.

32. Articolul 21 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.21.- (1) Auditorii de justiție optează pentru locurile de judecători stagiaari și procurori stagiaari scoase la concurs, iar repartizarea acestora se face pe baza notei finale de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, prevazuta la art.19 alin.(7). Opțiunile se fac în fața Institutului Național al Magistraturii, care va înainta tabelul cu propunerile de repartizare, făcute în acest mod, **secțiilor corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii**, în vederea numirii în funcție.

(2) Judecătorii stagiaari și procurorii stagiaari sunt repartizați și numiți în funcție de către **secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii**, pe baza opțiunilor exprimate conform alin.(1).

39. Articolul 26 se modifică și va avea următorul cuprins:

(3) Examenul de capacitate se organizează la finalul fiecărui stagi, în baza **regulamentelor elaborate de secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii**, prin intermediul Institutului Național al Magistraturii.

(5) Modalitatea de susținere a examenului, criteriile de apreciere ale acestuia, procedura și criteriile de evaluare ale mapei de stagi se stabilesc prin Regulamente propuse de Institutul Național al Magistraturii și aprobate de **Secția pentru judecători, respectiv de Secția pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.**”

41. Articolul 28 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.28.- (1) Comisia pentru examenul de capacitate al judecătorilor și comisia pentru soluționarea contestațiilor sunt alcătuite din judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție și din judecători de la curțile de apel, numiți prin hotărâre a **Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii**.

(2) Comisia pentru examenul de capacitate al procurorilor și comisia pentru soluționarea contestațiilor sunt alcătuite din procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și din procurori de la parchetele de pe lângă curțile de apel, numiți prin hotărâre a **Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii**.

(3) Comisiile de concurs sunt numite prin hotărâre **de secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii**, la propunerea Institutului Național al Magistraturii.

42. Articolul 29 se modifică și va avea următorul cuprins:

(4) După întocmirea tabelului de clasificare a candidaților, **fiecare din secțiile Consiliului Superior al Magistraturii** validează examenul de capacitate, în prima ședință care urmează afișării rezultatelor.

(5) **Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii** pot invalida, în tot sau în parte, examenul de capacitate, în cazurile în care constată că nu au fost respectate condițiile prevăzute de lege sau de regulament privind organizarea examenului sau că există dovada săvârșirii unor fraude.”

53. Articolul 39 se modifică și va avea următorul cuprins:

(3) (...) Evaluarea președintelui și vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de o comisie compusă din judecători, **membri aleși ai Secției pentru judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, cu grad cel puțin de curte de apel, desemnați de **Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii**. Evaluarea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a procurorilor șefi ai direcțiilor specializate se face de o comisie compusă din procurori, membri aleși ai **Secției pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, cu grad cel puțin de tribunal, desemnați de Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii.

(5) Pentru judecătorii și tribunale și, respectiv, pentru parchetele de pe lângă acestea, comisiile prevăzute la alin. (4) se constituie prin hotărâre a colegiului de conducere al curții de apel sau al parchetului de pe lângă aceasta. Pentru curțile de apel și pentru parchetele de pe lângă acestea, comisiile de evaluare se constituie prin hotărâre a colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, comisia de evaluare se constituie prin hotărâre a **Secției pentru judecători din** 3 judecători desemnați dintre membrii aleși ai Secției pentru judecători, cu grad cel puțin de curte de apel. Pentru Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, comisia de evaluare se constituie prin hotărâre a Secției pentru procurori din 3 procurori, desemnați dintre membrii aleși ai Secției pentru procurori, cu grad cel puțin de tribunal.

(6) Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor se aprobă prin **hotărâre de fiecare din secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii.**

54. La articolul 40, alineatele (1), (3) și (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

(4) **Hotărârile secțiilor pot fi atacate cu recurs**, la secția de contencios administrativ și fiscal a curții de apel, în termen de 15 zile de la comunicare, fără parcurgerea procedurii prealabile. Hotărârea curții de apel este definitivă.”

57. Articolul 43 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.43.- Concursul pentru promovarea judecătorilor și procurorilor se organizează, anual sau ori de câte ori este necesar, **de secțiile corespunzătoare din Consiliul Superior al Magistraturii**, prin Institutul Național al Magistraturii.”

58. Articolul 44 se modifică și va avea următorul cuprins:

(3) Consiliul Superior al Magistraturii, **prin secțiile sale**, verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin.(1).

(5) Consiliul Superior al Magistraturii verifică **prin secțiile corespunzătoare** îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin.(1) - (4).”

59. Articolul 45 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.45.- Judecătorii și procurorii care îndeplinesc condițiile prevăzute la art.44

pot participa la concurs, în vederea promovării pe loc, în limita numărului de locuri aprobat anual de **secțiile corespunzătoare din Consiliul Superior al Magistraturii**.

64. La articolul 48, alineatele (1), (4) - (6) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.48.- (1) Numirea în funcțiile de președinte și vicepreședinte la judecătoria, tribunale, tribunale specializate și curți de apel se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, de **Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii**, prin Institutul Național al Magistraturii.

(5) Comisia de examinare este numită de **Secția de judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, la propunerea Institutului Național al Magistraturii, și este formată din 2 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, 2 judecători de la curțile de apel și 3 specialiști în management și organizare instituțională. La constituirea comisiilor vor fi avuți în vedere, în principal, judecătorii care au urmat cursuri de management.

(6) Data, locul, precum și Regulamentul de organizare a concursului sau examenului elaborat de Institutul Național al Magistraturii **se aprobă de Secția de judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, și se afișează pe pagina de internet a Institutului Național al Magistraturii, Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și la sediile instanțelor judecătorești, cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării acestuia.”

66. La articolul 48, alineatele (7) și (9) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(7) **Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii** validează rezultatul concursului sau examenului și numește judecătorii în funcțiile de conducere prevăzute la alin.(1) în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. Dispozițiile art.21 alin.(3) se aplică în mod corespunzător.

(9) Numirea judecătorilor în celelalte funcții de conducere se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de **Secția de judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, la propunerea președintelui instanței.”

66. La articolul 48, alineatele (7) și (9) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(7) **Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii** validează rezultatul concursului sau examenului și numește judecătorii în funcțiile de conducere prevăzute la alin.(1) în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. Dispozițiile art.21 alin.(3) se aplică în mod corespunzător.

(9) Numirea judecătorilor în celelalte funcții de conducere se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, **de Secția de judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, la propunerea președintelui instanței.”

69. La articolul 49, alineatele (1) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.49.- (1) Numirea în funcțiile de procuror general al parchetului de pe lângă

curtea de apel, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie sau prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătoria și de adjuncți ai acestora se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, **de Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii**, prin Institutul Național al Magistraturii.

(5) Comisia de examinare este numită de **Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii**, la propunerea Institutului Național al Magistraturii, și este formată din 2 procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, 2 procurori de la parchetele de pe lângă curțile de apel și 3 specialiști în management și organizare instituțională. La constituirea comisiilor vor fi avuți în vedere, în principal, procurorii care au urmat cursuri de management.”

71. La articolul 49, alineatele (6), (7) și (9) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(6) Data, locul, precum și Regulamentul de organizare a concursului sau examenului elaborat de Institutul Național al Magistraturii se aprobă de Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii și se afișează pe pagina de internet a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Institutului Național al Magistraturii, a Consiliului Superior al Magistraturii, a Ministerului Justiției și la sediile parchetelor, cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării acestuia.

(7) **Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii** validează rezultatul concursului sau examenului și numește procurorii în funcțiile de conducere prevăzute la alin.(1) în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. Dispozițiile art.21 alin.(3) se aplică în mod corespunzător.

(9) Numirea în celelalte funcții de conducere la parchete se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de **Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii**, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.”

78. La articolul 52¹ alineatul (2), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) un interviu susținut în fața **Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii**.”

80. La articolul 52¹, alineatele (3) - (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(3) Comisiile de concurs sunt numite prin **hotărâre a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii**, la propunerea Institutului Național al Magistraturii.

81. La articolul 52², alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.52².- (1) În cadrul probei prevăzute la art.52¹ alin.(2) lit.a), la cererea comisiilor de concurs, **Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii** va solicita, prin intermediul curților de apel, hotărâri judecătorești din ultimii 5 ani de activitate, precum și celelalte date necesare evaluării potrivit prezentei

legi.”

84. Articolul 52⁴ se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.52⁴.- (1) În cadrul probei interviului, **Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii** evaluează aspecte referitoare la integritatea candidaților și modul în care candidații se raportează la valori precum independența justiției și imparțialitatea judecătorilor, motivația candidaților și competențele umane și sociale ale acestora.

(2) La ședința **Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii** în care se susține interviul va participa, cu rol consultativ, și un psiholog desemnat de Secția pentru judecători, care va putea adresa întrebări candidaților în scopul evaluării motivației și competențelor umane și sociale ale acestora.”

86. La articolul 52⁷, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.52⁷.- (1) În termen de cel mult 15 zile de la comunicarea rezultatelor concursului de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, **Secția pentru judecători dispune**, prin hotărâre, promovarea candidaților declarați admiși.”

87. Articolul 53 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.53.- (1) Președintele și vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt numiți de către Președintele României, la **propunerea Consiliului Superior al Magistraturii – Secția pentru judecători**, dintre judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție care au funcționat la această instanță cel puțin 2 ani și care nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani.

108. La articolul 62, după alineatul (1¹) se introduc două noi alineate, alin.(1²) și (1³), cu următorul cuprins:

(1³) În situații personale deosebite, la cererea judecătorului sau procurorului, **Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii** poate dispune suspendarea din funcție a acestuia, pe o durată de cel mult 3 ani, dacă măsura nu afectează buna funcționare a instanței sau parchetului.”

109. La articolul 62, alineatele (2) - (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Suspendarea din funcție a judecătorilor și procurorilor se dispune de către **Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii**.

Art.62⁴.- La solicitarea expresă a judecătorului sau procurorului se poate dispune suspendarea voluntară din magistratură pe o durată de cel mult 3 ani, cu posibilitatea prelungirii pentru încă 3 ani. Suspendarea se constată prin hotărâre a **secției corespunzătoare**, la solicitarea expresă a judecătorului sau procurorului. Secția competentă are obligația de a se pronunța asupra cererii în termen de maximum 15 zile de la data înregistrării acesteia. Suspendarea voluntară poate înceta anterior expirării perioadei menționate în hotărârea secției doar la cererea expresă a

judecătorului sau procurorului în cauză. ***Secția corespunzătoare*** are obligația de a discuta solicitarea de încetare a suspendării voluntare în termen de maximum 15 zile de la data înregistrării. Pe durata suspendării voluntare nu operează incompatibilitățile și interdicțiile specifice.”

123. La articolul 65, alineatele (2), (4) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Eliberarea din funcție a judecătorilor și procurorilor se dispune prin decret al Președintelui României, la propunerea ***Secției pentru judecători sau, după caz, a Secției pentru procurori.***

(4) Eliberarea din funcție a judecătorilor stagiați și a procurorilor stagiați se face de ***Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori.***

(5) În cazul în care judecătorul sau procurorul cere eliberarea din funcție prin demisie, ***Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori*** poate stabili un termen de cel mult 30 de zile de la care demisia să devină efectivă, dacă prezența judecătorului sau procurorului este necesară.”

135. Articolul 75 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.75.- (1) ***Secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii*** are dreptul, respectiv obligația corelativă de a se sesiza din oficiu pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea judecătorilor, respectiv imparțialitatea sau independența procurorilor în dispunerea soluțiilor, în conformitate cu Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, secțiile Consiliului Superior al Magistraturii apără reputația profesională a judecătorilor și procurorilor. Sesizările privind apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său se soluționează, la cerere sau din oficiu, de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Judecătorii sau procurorii care sunt într-una din situațiile prevăzute de alin.(1), se pot adresa ***secțiilor corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii***, pentru a dispune măsurile necesare, conform legii.”

148. La articolul 83, alineatele (1) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.83.- (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și personalul de specialitate juridică prevăzut la art.87 alin.(1) pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege, până la vârsta de 70 de ani. Până la vârsta de 65 de ani, magistratul poate opta să rămână în funcție, însă după împlinirea acestei vârste, pentru menținerea în activitate este necesar avizul anual al ***Secției pentru judecători sau, după caz, Secției pentru procurori.***

(3) Reîncadrarea în funcția de judecător, procuror ori magistrat-asistent se face fără concurs de către ***secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii***, la instanțele sau, după caz, la parchetele de pe lângă acestea, în

cadru al cărora aveau dreptul să funcționeze până la data pensionării și care nu pot funcționa normal din cauza lipsei de personal. În acest caz, numirea în funcția de magistrat-asistent se face de Consiliul Superior al Magistraturii, iar numirea în funcția de judecător sau procuror se face de Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Pot fi reîncadrați în funcție, în condițiile prezentului alineat, foștii judecători, procurori sau magistrați-asistenți, care au fost eliberați din funcție prin pensionare potrivit prezentei legi și cu privire la care nu s-a stabilit sancțiunea disciplinară a excluderii din magistratură, în condițiile Legii nr.317/2004, republicată, cu modificările ulterioare. Pe perioada reîncadrării, cuantumul pensiei se reduce cu 85%.”

(4) Hotărârea de condamnare sau prin care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, rămasă definitivă, se comunică de către instanța de executare Consiliului Superior al Magistraturii. ***Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori*** va informa Casa Națională de Pensii Publice cu privire la apariția uneia dintre situațiile prevăzute de prezentul articol care are ca efect acordarea, suspendarea, încetarea sau reluarea plății pensiei de serviciu ori, după caz, suspendarea sau reluarea procedurii de soluționare a cererii de acordare a pensiei de serviciu. Informarea Secției pentru judecători sau, după caz, a Secției pentru procurori cuprinde elementele necesare pentru aplicarea măsurii respective de către casele teritoriale de pensii, inclusiv datele de identificare a persoanei, temeiul de drept al măsurii, precum și data de la care se aplică.”

Toate aceste dispoziții nou introduse încalcă prevederile art.133 alin.(1) și art.134 alin.(4) din Constituție, pentru motivarea anterior indicată, în raport de separarea competențelor pe secții și de lipsa unei căi de atac la Plenul CSM.

2. La articolul 2, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Judecătorii trebuie să ***fie imparțiali având libertate deplină în soluționarea cauzelor deduse judecății, în conformitate cu legea și în mod imparțial***, cu respectarea egalității de arme și a drepturilor procesuale ale părților. Judecătorii trebuie să ia decizii fără nici un fel de restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, fie chiar autorități judiciare. ***Hotărârile pronunțate în căile de atac nu intră sub imperiul acestor restricții***. Scopul independenței judecătorilor constă inclusiv în a garanta fiecărei persoane dreptul fundamental de a fi examinat cazul său în mod echitabil având la bază doar aplicarea legii.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5) și art.124 din Constituție.

Sintagmele subliniate cu aldine si italic nu sunt previzibile, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, din coroborarea acestora înțelegându-se că, în căile de atac, deciziile nu sunt supuse restricțiilor de la paragraful precedent și se pot exercita influențe, intervenții, presiuni, ceea ce ar contraveni art.124 din Constituție și art. 6 par.3 din Convenție. Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anumită suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

Noțiunea de „imparțialitate” trebuie privită într-un dublu sens: demersul subiectiv, respectiv încercarea de a se determina convingerea personală a unui judecător într-o anumită împrejurare, adică „imparțialitatea subiectivă” și demersul obiectiv, prin care se urmărește a se determina dacă judecătorul cauzei oferă garanții suficiente spre a se exclude, în persoana sa, orice bănuială legitimă, adică „imparțialitatea obiectivă” (CEDO, *Piersack c. Belgiei*, hotărârea din 1 octombrie 1982, par. 30; CEDO, *Hauschildt c. Danemarcei*, hotărârea din 24 mai 1989, par. 46). De asemenea, art. 47 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene consacră în termeni clari dreptul la instanță: orice persoană are dreptul ca a sa cauză să fie soluționată echitabil, public și într-un termen rezonabil de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prealabil prin lege.

În același sens, prin Decizia nr.588 din 21 septembrie 2017 (publicată în Monitorul Oficial nr.835 din 20.10.2017) Curtea Constituțională a statuat: ”24. Referitor la critica autoarei excepției de neconstituționalitate privind lipsa de previzibilitate a textului de lege criticat, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale referitoare la art.1 alin.(5) din Constituție, una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative (Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 19 februarie 2014, paragraful 225). În acest sens, Curtea a constatat că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar și precis pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr.903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.584 din 17 august 2010, Decizia Curții Constituționale nr.743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.579 din 16 august 2011, Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012,

sau Decizia nr.447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.674 din 1 noiembrie 2013).

De asemenea, prin dispoziția *"hotărârile pronunțate în căile de atac nu intră sub imperiul acestor restricții"* legiuitorul (probabil fără intenție) stabilește că în judecarea căilor de atac nu mai trebuie **ca judecătorii să fie independenți și să se supună numai legii sau ca judecătorii să fie imparțiali**. Această dispoziție încalcă art. 124 din Constituție care statuează că: *"(1) Justiția se înfăptuiește în numele legii. (2) Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți. (3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii."*

3. La articolul 3, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.3.- (1) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.”

4. La articolul 3, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin.(1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) Procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.304/2004, privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.131 din Constituție.

În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor, limitând independența procurorului la soluțiile date în cauză. Or, până la adoptarea unei soluții, procurorul, reprezentând interesele generale ale societății, poate propune judecătorului de drepturi și libertăți arestarea preventivă, autorizarea unor măsuri de supraveghere etc, iar textul propus îi limitează independența asupra acestora. Astfel, prin aceasta normă, procurorul nu își mai poate respecta obligația constituțională de a apăra ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

De asemenea, se încalcă și dispozițiile art. 79 alin. 1 din Constituție.

Consiliul Legislativ este organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații. El ține evidența oficială a legislației României.

Pe de o parte, proiectul înregistrat la Camera deputaților sub nr.PLx 418 diferă de formele adoptate de plenul celor două camere. Sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației se realizează în baza dispozițiilor Legii nr.24/2000, care reprezintă instrumentul juridic prin care Consiliul Legislativ își îndeplinește funcția constituțională. La articolul 16, legea prevede că: *"(1) În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere. (2) În cazul existenței unor paralelisme acestea vor fi înlăturate fie prin abrogare, fie prin concentrarea materiei în reglementări unice. (3) Se supun procesului de concentrare în reglementări unice și*

reglementările din aceeași materie dispersate în legislația în vigoare. (4) **Într-un act normativ emis pe baza și în executarea altui act normativ de nivel superior nu se utilizează reproducerea unor dispoziții din actul superior, fiind recomandabilă numai indicarea textelor de referință. În asemenea cazuri preluarea unor norme în actul inferior poate fi făcută numai pentru dezvoltarea ori detalierea soluțiilor din actul de bază.**

Dispozițiile art. 3 alin. 1, așa cum au fost modificate, reprezintă reproducerea *ad litteram* a art.132 alin. 1 din Constituție, care prevede că: „procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.” Ne aflăm în fața unui paralelism legislativ, interzis prin art.16 din Legea nr.24/2000. *Observațiile și propunerile Consiliului Legislativ privind respectarea normelor de tehnică legislativă vor fi avute în vedere la definitivarea proiectului de act normativ. Neacceptarea acestora trebuie motivată în cuprinsul actului de prezentare a proiectului sau într-o notă însoțitoare.* Consiliul Legislativ nu a putut formula observații cu privire la privind respectarea normelor de tehnică legislativă față de modificările prezentului articol pentru că, forma transmisă spre avizare nu prevedea nicio modificare a dispozițiilor art. 3 din Legea nr.303/2004.

6. La articolul 4, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alin.(3) și (4), cu următorul cuprins:

„(3) Judecătorii și procurorii ***trebuie atât să fie, cât și să apară, ca fiind independenți unii de ceilalți.***

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.131 alin.(1) și art.1 alin.(5) din Constituție.

Sintagma subliniată cu aldine și italic, provenită dintr-o expresie jurisprudențială folosită de instanțele europene strict în anumite contexte factice, nu este suficient de previzibilă pentru a fi folosită cu caracter general, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, destinatarii normei propuse neputând înțelege care ar fi conduita pe care ar trebui să o adopte pentru a respecta această obligație, mai ales raportat la aparența de independență a unui magistrat față de alt magistrat. Nu sunt stabilite criterii privind „*aparența de independență*”.

Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anume suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

Prin **Decizia nr.924 din 1 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.787 din 22 noiembrie 2012**, Curtea Constituțională a reținut că Ministerul Public a fost instituit, prin art.131 și 132 din Constituția României, ca o magistratură componentă a autorității judecătorești, având rolul de a reprezenta în activitatea judiciară interesele generale ale societății și de a apăra ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Prin aceeași decizie, s-a arătat că procurorii au, ca și judecătorii, statut constituțional de magistrați, prevăzut expres în art.133 și 134 din Legea fundamentală, că aceștia sunt numiți în funcție, ca și judecătorii, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii și că același organ al autorității judecătorești îndeplinește rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor. În continuare, Curtea a statuat că independența justiției cuprinde două componente, și anume componenta instituțională (care nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime), cât și independența judecătorului — componenta individuală.

7. La articolul 5, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

(2) Judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de înfăptuire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății. ***În alte situații care exced activității legate de actul de justiție***, conflictul de interese va fi adus la cunoștință, în scris, colegiului de conducere al instanței sau parchetului care apreciază asupra existenței sau inexistenței acestuia.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5) din Constituție.

Sintagma subliniată cu aldine și italic nu este previzibilă, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, practic orice situație de viață, orice raport contractual sau delictual care îl implică pe un magistrat poate genera un conflict de interese și-l exclude de la soluționarea anumitor tipuri de cauze, după obiect sau persoană.

Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anumită suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

8. La articolul 6, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin.(2¹), cu următorul cuprins:

„(2¹) Apartenența în calitate de colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică, are ca efect eliberarea din funcția deținută.”

68. La articolul 48, alineatul (10) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(10) Nu pot fi numiți în funcții de conducere judecătorii care au făcut parte din serviciile de informații sau au colaborat cu acestea ori judecătorii care au un interes personal, ce influențează sau ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate și imparțialitate a atribuțiilor prevăzute de lege.”

9. Articolul 7 se modifică și va avea următorul cuprins:

(5) Verificarea veridicității datelor din declarațiile prevăzute la alin.(2) se face de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării și de **comisiile speciale parlamentare pentru controlul activității serviciilor de informații** anual, din oficiu, sau ori de câte ori sunt sesizate de Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, judecătorul sau procurorul vizat. **Rezultatul verificării efective are valoare de informare conformă. Răspunsul eronat se pedepsește conform legii.**

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(4), art.1 alin.(5) și art.133 alin.(1) din Constituție.

Conform Constituției, Consiliul Suprem de Apărare a Țării organizează și coordonează unitar activitățile care privesc apărarea țării și securitatea națională. Activitatea sa este supusă examinării și verificării parlamentare. Prin urmare, în noul context, verificarea parlamentară va fi directă, iar nu mediată. În principiu, cu cât ingerința puterii legislative, a oamenilor politici, asupra magistraturii este mai largă, cu atât mai mult independența judecătorilor cere garanții adecvate. Acordarea posibilității de verificare a informațiilor din declarațiile date de magistrați poate reprezenta o încălcare a principiului separației puterilor statului de drept, în lipsa unor garanții legale.

Prin această reglementare, o comisie parlamentară poate impune Autorității Judecătorești eliminarea unui judecător sau procuror, garantarea independenței justiției de Coonsiliul Superior al Magistraturii fiind golită de conținut. Inclusiv controlul judecătoresc ulterior este viciat, nu se mai poate vorbi de un proces echitabil, întrucât și judecătorii sunt ținuti de *informarea conformă*, fără să existe un mecanism legal care să permită verificarea acestei informări de instanța judecătorească. Informațiile și documentele sunt prezentate comisiei parlamentare și nu a unei instituții din cadrul Autorității Judecătorești.

Sintagma subliniată cu aldine si italic nu este previzibilă, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, încriminarea cu privire la răspunsul eronat fiind incompletă. Nu se stabilește dacă fapta este infracțiune atunci când este savârșită cu intenție sau din culpă.

Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate

cu o precizie absolută, dar și cu o anume suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

12. La articolul 9, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin.(3), cu următorul cuprins:

„(3) Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, în exercitarea atribuțiilor, să se abțină de la manifestarea sau exprimarea defăimătoare, în orice mod, la adresa celorlalte puteri ale statului - legislativă și executivă.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(4), art. 1 alin. (5), art.30 și art.31 alin.(2) din Constituție.

Termenul de "defăimare" presupune atâtea sensuri în Dicționarul explicativ al limbii române încât, în plan juridic, este un concept imprevizibil și imprecis definit, prin urmare, neconstituțional. În principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre care și previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat.

Textul permite legislativului și executivului să formuleze sesizări împotriva unui magistrat care, în exercitarea atribuțiilor, face aprecieri asupra conduitei unei autorități a statului. Spre exemplu, într-o hotărâre judecătorească sau într-un act de urmarire penală judecătorul sau procurorul face aprecieri asupra conduitei nelegale, ilicite sau abuzive a unei autorități sau a unui reprezentant al acesteia.

Nu se stabilesc criteriile pentru aprecierea unei declarații ca fiind defăimătoare la adresa celorlalte puteri (nu este definită nici noțiunea de putere) și în ce condiții declarațiile cu privire la conduita unor reprezentanți ai respectivelor *puteri* devine relevantă pentru *putere*.

În planul art. 30 din Constituție și al jurisprudenței CEDO, s-ar pune problema de principiu a încălcării articolului 10 din Convenție, respectiv a libertății de exprimare, în anumite situații factice. *Nota bene*, opiniile exprimate de judecători în legătură cu buna funcționare a justiției, chestiune de interes public, sunt protejate convențional, "chiar dacă au implicații politice, judecătorii neputând fi împiedicați să se implice în dezbaterea pe aceste subiecte. Teamă de sancțiuni poate avea un efect descurajator pentru judecători în a-și exprima punctele de vedere cu privire la alte instituții publice sau politici publice. Acest efect descurajator joacă în detrimentul societății în ansamblul său." (CEDO, cauza *Baka c. Ungariei*).

De asemenea, în baza art.31 alin. 2 din Constituție, autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

Referitor la libertatea de exprimare a magistraților, Comisia de la Veneția a stabilit următoarele repere:

”83. În evaluarea proporționalității unei ingerințe în libertatea de exprimare a unui judecător, Curtea Europeană a Drepturilor Omului ia în calcul toate circumstanțele cauzei, inclusiv funcția îndeplinită, conținutul declarației, contextul său, natura și gravitatea sancțiunilor aplicate. [...]

84. În ceea ce privește participarea judecătorilor la dezbaterile politice, situația politică internă în care are loc această dezbateri este, de asemenea, un element important care trebuie luat în considerare pentru a preciza limitele libertății de exprimare. Astfel, contextul istoric, politic și juridic al dezbaterii - fie că dezbaterile poartă sau nu asupra unei chestiuni de interes general, fie că declarațiile contestate au fost făcute sau nu într-o campanie electorală - este deosebit de important. O criză democratică sau o inversare a ordinii constituționale trebuie, desigur, să fie considerată decisivă în contextul concret al unui caz și esențială pentru determinarea domeniului de aplicare al libertăților fundamentale ale judecătorilor.”

CDL-AD(2015)018, Avizul nr.806/2015 – Raport cu privire la libertatea de exprimare a judecătorilor, Veneția, 19-20 iunie 2015, par.83,84¹⁷

32. Articolul 21 se modifică și va avea următorul cuprins:

(3) În circumscripțiile instanțelor și parchetelor unde o minoritate națională are o pondere de cel puțin 50% din numărul locuitorilor, la medii egale, ***au prioritate candidații cunoscători ai limbii acelei minorități.***

(5) La medii egale are prioritate la alegerea postului, în următoarea ordine, ***candidatul care are domiciliul în raza instanței sau parchetului pentru care a optat*** ori cel care are o vechime mai mare în magistratură.

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.16 alin.(1) din Constituție.

Criteriul cunoașterii limbii unei minorități naționale cu o pondere de cel puțin 50% din numărul locuitorilor, respectiv criteriul domiciliul în raza instanței sau parchetului nu se întemeiază pe o justificare rezonabilă și obiectivă.

Discriminarea reprezintă acțiunea prin care unele persoane sunt tratate diferit sau lipsite de anumite drepturi în mod nejustificat (orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a

¹⁷ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2015\)018-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2015)018-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice).

În cadrul sistemului Convenției Europene a Drepturilor Omului, discriminarea este sancționată exclusiv în legătură cu exercițiul drepturilor și libertăților recunoscute în Convenție. Aceasta înseamnă că dacă o faptă de discriminare intervine în legătură cu un alt drept care nu este garantat prin Convenție și protocoalele sale adiționale, atunci Curtea nu va sancționa respectivul comportament (CEDO, *X. c. Germaniei*, 1970). Art. 14 plasează asupra statelor o obligație care nu este o simplă obligație negativă. Este posibil ca măsurile aplicate de stat în diferite părți ale teritoriului sau cu privire la anumite categorii ale populației să fie în conformitate cu prevederile articolului din Convenție care reglementează respectivul drept, dar diferențierea creată duce la concluzia existenței unei încălcări a Convenției dacă respectivele măsuri sunt analizate din perspectiva art. 14 (CEDO, *Affaire linguistique belge c. Belgiei*, hotărârea din 23 iunie 1968, par. 9).

Ca natură juridică, dreptul prevăzut de art. 14 din Convenție este un drept subiectiv substanțial fără o existență independentă, totuși, acesta poate apărea ca autonom, fiind posibil ca, într-o situație dată, să fie încălcat fără a se constata și o încălcare a dreptului în legătură cu care a fost invocat (CEDO, *Marea Cameră, Sommerfeld c. Germaniei*, hotărârea din 8 iulie 2003).

Art. 14 se referă la următoarele criterii concrete de discriminare: sexul, rasa, culoarea, limba, religia, opinia politică sau alt tip de opinie, originea națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea sau alt statut.

Enumerarea nu este limitativă, ci una indicativă, discriminarea putând avea loc și în temeiul altui criteriu. Spre exemplu, orientarea sexuală (CEDO, *Salguiero da Silva Moutao c. Portugaliei*, hotărârea din 21 decembrie 1999), domiciliul părinților (CEDO, *Affaire linguistique belge c. Belgiei*, hotărârea din 23 iunie 1968), calitatea de copil născut în cadrul unei căsătorii sau în afara căsătoriei (CEDO, *Marckx v. Belgiei*, hotărârea din 13 iunie 1979).

Nediscriminarea prevăzută în art. 14 acoperă atât *discriminarea directă* (persoanele aflate în situații analoage trebuie tratate în mod egal), cât și *discriminarea indirectă* (persoanele aflate în situații semnificativ diferite trebuie tratate diferit). Curtea a considerat că avem de a face cu o încălcare a dreptului de a nu fi discriminat în exercitarea drepturilor garantate în Convenție, prevăzut în art. 14, atunci când statele tratează diferit persoanele aflate în situații analoage, în condițiile în care nu există nici o justificare obiectivă și rezonabilă. Însă, Curtea consideră că aceasta nu este singura fațetă a interzicerii discriminării în articolul 14. Dreptul de a nu fi discriminat în exercitarea drepturilor garantate în Convenție este violat de asemenea când Statele, fără o justificare obiectivă și rezonabilă eșuează să trateze diferit persoanele care se află în situații semnificativ diferite (CEDO, *Thlimmenos c. Greciei*, hotărârea din 6 aprilie 2000).

Pentru a exista discriminare, situațiile în discuție trebuie să fie comparabile. Diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenție, numai atunci când autoritățile statale introduc distincții între situații analoage și comparabile, fără ca acestea să se întemeieze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Așadar, există o încălcare a principiului egalității și al nediscriminării dacă se dovedește existența unui

tratament diferențiat aplicat, unor situații egale, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă sau dacă nu există o proporționalitate între scopul urmărit și mijloacele folosite pentru atingerea acestui scop.

39. Articolul 26 se modifică și va avea următorul cuprins:

(5) Modalitatea de susținere a examenului, criteriile de apreciere ale acestuia, procedura și criteriile de evaluare ale mapei de stagiu se stabilesc prin **Regulamente propuse de Institutul Național al Magistraturii și aprobate de Secția pentru judecători**, respectiv de Secția pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.73 alin.(3) lit j și I și art.1 alin.(5) din Constituție.

Modalitatea de susținere a examenului de capacitate, criteriile de apreciere ale acestuia, procedura și criteriile de evaluare ale mapei de stagiu trebuie stabilite prin lege, ținând de organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, *lato sensu*, Institutul Național al Magistraturii fiind o instituție publică aflată sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, iar statutul auditorului de justiție neputând fi inferior statutului funcționarului public, chiar în lipsa unei reglementări distincte.

Prin **Decizia nr. 818 din 7 decembrie 2017**, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999. În motivarea soluției de admitere, Curtea a reținut că soluția legislativă cuprinsă în art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999, referitoare la aprobarea prin hotărâre a Guvernului a metodologiei de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici, este neconstituțională, deoarece, în esența sa, evaluarea activității și a conduitei unui funcționar public ține de statutul acestuia și, prin urmare, trebuie reglementată, potrivit art.73 alin.(3) lit.j) din Constituție, prin lege organică. Mai mult, prin reglementarea aspectelor esențiale ale evaluării, prin hotărâre de Guvern, sunt încălcate și dispozițiile art.1 alin.(4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat (prin delegarea unei atribuții ce aparține în exclusivitate legiuitorului, către Guvern), precum și ale art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii.

45. La articolul 33, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.33.- (1) Pot fi numiți în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art.14 alin.(2), foștii judecători și procurori care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), avocații, notarii, asistenții judiciari, consilierii juridici, executorii judecătorești cu studii superioare juridice, personalul de probațiune cu studii superioare juridice, ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul

Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, în Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, precum și magistrații-asistenți, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani.”

48. După articolul 33 se introduce un nou articol, art.33¹, cu următorul cuprins:

„Art.33¹.- Persoanele care au ocupat minimum 10 ani funcția de judecător sau procuror și magistrat-asistent, care nu au fost sancționate disciplinar, au avut numai calificativul «foarte bine» la toate evaluările și și-au încetat activitatea din motive neimputabile, pot fi numite, fără concurs sau examen, în funcțiile vacante de judecător sau procuror, la instanțe sau parchete de același grad cu cele unde au funcționat sau la instanțe ori parchete de grad inferior.”

78. La articolul 52¹ alineatul (2), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) un interviu susținut în fața Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii.”

129. La articolul 67, după alineatul (4) se introduc două noi alineate, alin.(5) și (6), cu următorul cuprins:

„(5) Persoanele care au ocupat minimum 10 ani funcția de magistrat-asistent, care nu au fost sancționate disciplinar în ultimii 3 ani, au avut numai calificativul «foarte bine» la toate evaluările și și-au încetat activitatea din motive neimputabile, pot fi numite fără concurs sau examen, în funcția vacantă de magistrat-asistent, cu același grad avut la data eliberării din funcție. Nu pot fi numite în această funcție persoanele care au făcut parte din serviciile de informații sau au colaborat cu acestea. Prevederile art.33 alin.(2) - (4) se aplică în mod corespunzător.

Aceste dispoziții nou introduse încalcă prevederile art.148 alin.(4) din Constituție.

Recrutarea judecătorilor și procurorilor trebuie să fie efectuată exclusiv pe bază de concurs – a se vedea concluziile Raportului Comisiei Europene din 4 februarie 2008, recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei și ale Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni. Comisia Europeană a constatat că jumătate din recrutările în sistemul judiciar au urmat o procedură *ad-hoc* pentru a asigura ocuparea rapidă a posturilor vacante existente, pe bază de interviuri și experiența în muncă, fără a controla calificările sau pregătirea noului magistrat.

Prin aceste propuneri se nesocotesc flagrant și actele internaționale care consacră principiile fundamentale privind independența judecătorilor – importanța selecției, pregătirii și a conduitei profesionale a acestora, respectiv a

standardelor obiective ce se impun a fi respectate atât la intrarea în profesia de magistrat, cât și la instituirea modalităților de promovare.

Potrivit *Principiilor Fundamentale privind Independența Judecătorilor*, adoptate de Congresul al VII-lea al Națiunilor Unite, aprobate prin rezoluțiile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 din 13 decembrie 1985, „cei selectați pentru funcțiile de judecător vor fi persoane integre și competente, având pregătire adecvată sau calificare juridică. Orice metodă de selecție și de promovare a judecătorilor/procurorilor va fi elaborată astfel încât să nu permită numirile pe motive necorespunzătoare” (pct. 10). De asemenea, la pct. 13 se prevede că „promovarea judecătorilor, oriunde există un astfel de sistem, trebuie să aibă la bază factori obiectivi, în special calificarea profesională, integritatea și experiența.”

Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a recomandat guvernelor statelor membre să adopte sau să consolideze toate măsurile necesare pentru promovarea rolului judecătorilor, în mod individual, dar și al magistraturii, în ansamblu, în vederea promovării independenței acestora, aplicând, în special, următoarele principii: (...) I.2.c. „orice decizie referitoare la cariera profesională a judecătorilor trebuie să se bazeze pe criterii obiective, selecția și promovarea judecătorilor trebuie să se facă după meritele și în funcție de pregătirea profesională, integritatea, competența și eficiența acestora”. (*Recomandarea nr. (94)/12 din 13 octombrie 1994, cu privire la independența, eficiența și rolul judecătorilor*)

Orice „criterii obiective” care caută să garanteze că selectarea și cariera judecătorilor se bazează pe merite, ținând cont de pregătirea profesională, integritate, capacitate și eficiență” nu pot fi definite decât în termeni generali. Se urmărește în primul rând conferirea unui conținut aspirațiilor generale spre „numirea pe baza de merit” și „obiectivism”, alinierea teoriei la realitate. Standardele obiective se impun nu numai pentru a exclude influențele politice, și pentru a preveni riscul apariției favoritismului, conservatorismului și a „nepotismului”, care există în măsura în care numirile sunt făcute într-o maniera nestructurată. Deși experiența profesională corespunzătoare este o condiție importantă pentru promovare, vechimea în muncă, în lumea modernă, nu mai este general acceptată ca principiu dominant de determinare a promovării.

Prin Decizia nr.556 din 29 aprilie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.46/2008 pentru modificarea art.33 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial nr.406 din 18.06.2010, Curtea Constituțională a stabilit că împrejurarea că prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.46/2008 s-au abrogat dispozițiile de lege ce reglementau posibilitatea de a fi numit în funcția de judecător sau procuror, fără concurs, nu este de natură a îngreuna dreptul la muncă sau alegerea profesiei, drepturi fundamentale garantate de art.41 alin.(1) din Constituție, întrucât legiuitorul are atât competența de a reglementa condițiile pentru ocuparea unor funcții sau exercitarea unor profesii, cât și competența de a le modifica sau abroga. În cazul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.46/2008, legiuitorul delegat în baza art.115 alin.(4) din Constituție a apreciat că posibilitatea accesului în magistratură doar pe baza unui interviu nu oferă suficiente garanții privind capacitatea profesională a viitorilor magistrați și nu

garantează asigurarea calității actului de justiție, astfel încât se impune obligativitatea promovării unui examen pentru intrarea în magistratură.

53. Articolul 39 se modifică și va avea următorul cuprins:

(6) Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor se aprobă prin hotărâre de fiecare din secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.73 alin.(3) lit j și I și art.1 alin.(5) din Constituție.

Modalitatea de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor trebuie stabilită prin lege, ținând de organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, *lato sensu*, iar statutul magistratului neputând fi inferior statutului funcționarului public, chiar în lipsa unei reglementări distincte.

Prin *Decizia nr. 818 din 7 decembrie 2017*, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999. În motivarea soluției de admitere, Curtea a reținut că soluția legislativă cuprinsă în art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999, referitoare la aprobarea prin hotărâre a Guvernului a metodologiei de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici, este neconstituțională, deoarece, în esența sa, evaluarea activității și a conduitei unui funcționar public ține de statutul acestuia și, prin urmare, trebuie reglementată, potrivit art.73 alin.(3) lit.j) din Constituție, prin lege organică. Mai mult, prin reglementarea aspectelor esențiale ale evaluării, prin hotărâre de Guvern, sunt încălcate și dispozițiile art.1 alin.(4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat (prin delegarea unei atribuții ce aparține în exclusivitate legiuitorului, către Guvern), precum și ale art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii.

Referitor la procedurile de evaluare a judecătorilor, Comisia de la Veneția a stabilit următoarele:

”[...] Această dispoziție pare problematică, întrucât definește președintele instanței drept o figură centrală în procesul de evaluare a judecătorilor. Acest lucru nu numai că poate duce la un conflict de interese, dar și la abuzuri, limitând independența individuală a judecătorilor.”

CDL-AD (2013)015, Aviz cu privire la proiectul de lege privind instanțele din Bosnia și Herțegovina, par.66¹⁸

”Evaluările periodice ale performanțelor unui judecător sunt instrumente importante pentru ca judecătorul să-și îmbunătățească activitatea și pot, de asemenea, să servească drept bază pentru promovare. Este important ca

¹⁸ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

evaluarea să fie în primul rând calitativă și să se concentreze asupra competențelor profesionale, personale și sociale ale judecătorului. Nu ar trebui să existe nicio evaluare pe baza conținutului deciziilor și soluțiilor, nici ținând seama de criterii cantitative cum ar fi numărul de achitări sau casări, care ar trebui evitate ca bază standard pentru evaluare.”

CDL-AD (2011)012, *Aviz comun al Comisiei de la Veneția și OSCE/Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului referitor la legea constituțională privind sistemul judiciar și statutul judecătorilor din Kazahstan*, par.55¹⁹

”Este important ca sistemul de evaluare să nu fie nici folosit, nici considerat a fi folosit ca un mecanism de subordonare sau influențare a judecătorilor.”

CDL-AD (2013)015, *Aviz cu privire la proiectul de lege privind instanțele din Bosnia și Herțegovina*, par.68²⁰

56. După articolul 42 se introduce un nou capitol, Cap.IV¹, cuprinzând articolul 42¹, cu următorul cuprins:

(3) Procedura de evaluare/reevaluare psihologică, inclusiv modalitatea de constituire a comisiilor de evaluare psihologică, plata membrilor acestora și desfășurarea programului de consiliere psihologică se stabilesc prin hotărâre a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.73 alin.(3) lit j și I și art.1 alin.(5) din Constituție.

Modalitatea de evaluare/reevaluare psihologică a judecătorilor și procurorilor stabilită prin lege, ținând de organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, *lato sensu*, iar statutul magistratului neputând fi inferior statutului funcționarului public, chiar în lipsa unei reglementări distincte.

Prin **Decizia nr. 818 din 7 decembrie 2017**, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999. În motivarea soluției de admitere, Curtea a reținut că soluția legislativă cuprinsă în art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999, referitoare la aprobarea prin hotărâre a Guvernului a metodologiei de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici, este neconstituțională, deoarece, în esența sa, evaluarea activității și a conduitei unui funcționar public ține de statutul acestuia și, prin urmare, trebuie reglementată, potrivit art.73 alin.(3) lit.j) din Constituție, prin lege organică. Mai mult, prin reglementarea aspectelor esențiale ale evaluării, prin hotărâre de Guvern, sunt încălcate și dispozițiile art.1 alin.(4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat (prin delegarea unei atribuții ce aparține în exclusivitate

¹⁹ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)012-rus](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)012-rus) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

²⁰ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

legiuitorului, către Guvern), precum și ale art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii.

58. Articolul 44 se modifică și va avea următorul cuprins:

(2) La calcularea condiției minime de vechime pentru a participa la concursul de promovare ***nu se ia în considerare perioada în care judecătorul sau procurorul a avut calitatea de auditor de justiție.***

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art. 15 alin.(2) din Constituție, în măsura în care va viza vechimea deja recunoscută potrivit reglementării în vigoare până în momentul punerii în aplicare a noii legi.

Curtea Constituțională, prin *Decizia nr.436 din 8 iulie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.52 alin.(3) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor*, publicată în Monitorul Oficial nr.523 din 14.07.2014, a reținut că criteriile avute în vedere de noua reglementare trebuie să se supună, asemeni oricărei legi, exigențelor impuse de principiul neretroactivității legii civile, întrucât, potrivit art.15 alin. (2) din Constituție, „*Legea dispune numai pentru viitor [...].*” De aceea, legiuitorul este obligat ca, în activitatea de legiferare, să respecte principiul neretroactivității legii (cu singura excepție permisă, cea a legii penale sau contravenționale mai favorabile). La nivel infraconstituțional, principiul neretroactivității legii civile este prevăzut de art.6 din Codul civil cu denumirea marginală „*Aplicarea în timp a legii civile*”. Totodată, art.3 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr.287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.409 din 10 iunie 2011, cuprinde dispoziții referitoare la soluționarea conflictului de legi în timp, potrivit cărora „*Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor*”.

Cu toate acestea, ținând seama de faptul că principiul neretroactivității legii civile este indisolubil legat de procesul de interpretare și de aplicare al legii, se poate constata că textul ce creează, din perspectiva conflictului de legi în timp, neajunsuri care sunt de natură a afecta principiul constituțional al aplicării pentru viitor al legii civile.

Deși legea nouă poate dispune cu privire la consecințe și efecte nerealizate susceptibile de executare continuă/succesivă, ea nu va putea reglementa cu privire la fapte care, înainte de intrarea ei în vigoare, au dat naștere sau, după caz, au modificat sau au stins o situație juridică, ori cu privire la efecte pe care acea situație juridică le-a produs înainte de aceeași dată.

60. La articolul 46, alineatele (3) și (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(3) Procedura de desfășurare a concursului, inclusiv modalitatea de contestare a rezultatelor este prevăzută în ***Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor și procurorilor.*** Anularea sau

modificarea în orice mod a baremului de raspuns stabilit pentru oricare dintre subiectele de concurs, după ce acest barem a fost adus la cunostință candidaților, atrage invalidarea concursului și reluarea acestuia.

61. După articolul 46 se introduc trei noi articole, art.46¹-46³, cu următorul cuprins:

Art.46³.- (2) Procedura de organizare și desfășurare a concursului, inclusiv comisiile de concurs și constituirea acestora, aspectele supuse verificării în cadrul probei prevăzute la alin.(1) și modalitatea de stabilire și contestare a rezultatelor, se stabilesc prin Regulamentul prevăzut la art.46 alin.(4).

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.73 alin.(3) lit j și l și art.1 alin.(5) din Constituție.

Procedura de desfășurare a concursului de promovare efectivă a judecătorilor și procurorilor stabilită prin lege, ținând de organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, *lato sensu*, iar statutul magistratului neputând fi inferior statutului funcționarului public, chiar în lipsa unei reglementări distincte.

Prin **Decizia nr. 818 din 7 decembrie 2017**, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999. În motivarea soluției de admitere, Curtea a reținut că soluția legislativă cuprinsă în art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999, referitoare la aprobarea prin hotărâre a Guvernului a metodologiei de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici, este neconstituțională, deoarece, în esența sa, evaluarea activității și a conduitei unui funcționar public ține de statutul acestuia și, prin urmare, trebuie reglementată, potrivit art.73 alin.(3) lit.j) din Constituție, prin lege organică. Mai mult, prin reglementarea aspectelor esențiale ale evaluării, prin hotărâre de Guvern, sunt încălcate și dispozițiile art.1 alin.(4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat (prin delegarea unei atribuții ce aparține în exclusivitate legiuitorului, către Guvern), precum și ale art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii.

61. După articolul 46 se introduc trei noi articole, art.46¹-46³, cu următorul cuprins:

Art.46².- (1) Pot participa la concursul de promovare efectivă la instanțele și parchetele imediat superioare judecătorii și procurorii care au avut calificativul «foarte bine» la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani, **au dobândit gradul profesional corespunzător instanței sau parchetului la care solicită promovarea** și au funcționat efectiv timp de cel puțin 2 ani la instanța sau parchetul ierarhic inferior, în cazul promovării în funcțiile de judecător de curte de apel, procuror la parchetul de pe lângă aceasta sau de procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Dispozițiile art.44 alin.(3) și (4) se aplică în mod corespunzător.

Art.46³.- (1) Concursul de promovare efectivă constă în susținerea unei probe

având ca obiect ***evaluarea activității și conduitei candidaților din ultimii 3 ani.***
(2) Procedura de organizare și desfășurare a concursului, inclusiv comisiile de concurs și constituirea acestora, aspectele supuse verificării în cadrul probei prevăzute la alin.(1) și modalitatea de stabilire și contestare a rezultatelor, se stabilesc prin Regulamentul prevăzut la art.46 alin.(4).

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.41 alin.(1) și art.1 alin.(5) din Constituție.

Condiția obținerii prealabile a gradului profesional corespunzător instanței sau parchetului la care solicită promovarea reprezintă o îngrădire neproportională a dreptului la muncă. Gradele ierarhice în sistemul magistraturii din România sunt legate de ierarhia instanțelor, înr nu independente. Prin urmare, obținerea unui grad corespunzător instanței sau parchetului de dreptul de funcționare la acea instanță/parchet, fără alte formalități.

De asemenea, sintagma "***evaluarea activității și conduitei candidaților din ultimii 3 ani***" nu este previzibilă, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării. Unicul criteriu pe care îl instituie textul ține de aprecieri arbitrare, subiective, care se îndepărtează de principiul promovării meritocratie în magistratură. În plus, reglementarea lor printr-un act normativ inferior legii încalcă normele constituționale ce au în vedere statutul profesiei și organizarea judiciară.

Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anume suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

Referitor la procedurile de evaluare a judecătorilor, Comisia de la Veneția a stabilit următoarele:

"[...] Această dispoziție pare problematică, întrucât definește președintele instanței drept o figură centrală în procesul de evaluare a judecătorilor. Acest lucru nu numai că poate duce la un conflict de interese, dar și la abuzuri, limitând independența individuală a judecătorilor."

CDL-AD (2013)015, *Aviz cu privire la proiectul de lege privind instanțele din Bosnia și Herțegovina*, par.66²¹

"Evaluările periodice ale performanțelor unui judecător sunt instrumente importante pentru ca judecătorul să-și îmbunătățească activitatea și pot, de asemenea, să servească drept bază pentru promovare. Este important ca evaluarea să fie în primul rând calitativă și să se concentreze asupra competențelor profesionale, personale și sociale ale judecătorului. Nu ar trebui să existe nicio evaluare pe baza conținutului deciziilor și soluțiilor, nici ținând seama de criterii cantitative cum ar fi numărul de achitări sau casări, care ar trebui evitate ca bază standard pentru evaluare."

CDL-AD (2011)012, *Aviz comun al Comisiei de la Veneția și OSCE/Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului referitor la legea constituțională privind sistemul judiciar și statutul judecătorilor din Kazahstan*, par.55²²

"Este important ca sistemul de evaluare să nu fie nici folosit, nici considerat a fi folosit ca un mecanism de subordonare sau influențare a judecătorilor."

CDL-AD (2013)015, *Aviz cu privire la proiectul de lege privind instanțele din Bosnia și Herțegovina*, par.68²³

64. La articolul 48, alineatele (1), (4) - (6) se modifică și vor avea următorul cuprins:

(6) Data, locul, precum și Regulamentul de organizare a concursului sau examenului elaborat de Institutul Național al Magistraturii se aprobă de Secția de judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, și se afișează pe pagina de internet a Institutului Național al Magistraturii, Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și la sediile instanțelor judecătorești, cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării acestuia."

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.73 alin.(3) lit j și l și art.1 alin.(5) din Constituție.

Procedura de desfășurare a concursului sau examenului de promovare în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor stabilită prin lege, ținând de organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, *lato sensu*, iar statutul magistratului neputând fi inferior statutului funcționarului public, chiar în lipsa unei reglementări distincte.

²¹ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

²² A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)012-rus](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)012-rus) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

²³ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

Prin **Decizia nr. 818 din 7 decembrie 2017**, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999. În motivarea soluției de admitere, Curtea a reținut că soluția legislativă cuprinsă în art.69 alin.(5) din Legea nr.188/1999, referitoare la aprobarea prin hotărâre a Guvernului a metodologiei de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici, este neconstituțională, deoarece, în esența sa, evaluarea activității și a conduitei unui funcționar public ține de statutul acestuia și, prin urmare, trebuie reglementată, potrivit art.73 alin.(3) lit.j) din Constituție, prin lege organică. Mai mult, prin reglementarea aspectelor esențiale ale evaluării, prin hotărâre de Guvern, sunt încălcate și dispozițiile art.1 alin.(4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat (prin delegarea unei atribuții ce aparține în exclusivitate legiuitorului, către Guvern), precum și ale art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii.

69. La articolul 49, alineatele (1) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.49.- (1) Numirea în funcțiile de procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie sau prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătoria și de adjuncți ai acestora se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, de Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii.

70. La articolul 49, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin.(5¹), cu următorul cuprins:

„(5¹) Dispozițiile art.48 alin.(6¹) se aplică în mod corespunzător.”

(9) Numirea în celelalte funcții de conducere la parchete se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.134 alin.(1) din Constituție

*Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii. Prin Decizia nr.375/2005, Curtea Constituțională a stabilit că **numirea judecătorilor și procurorilor urmează a se face la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii în continuare, iar numirea în anumite funcții de conducere, se face dintre persoanele numite anterior în funcția de procuror. Dacă Președintele României nu ar avea nici un drept de examinare și de apreciere asupra propunerilor făcute de Consiliul Superior al Magistraturii pentru numirea judecătorilor și procurorilor sau în anumite funcții de conducere ori dacă nu ar putea refuza numirea nici motivat și nici măcar o singură dată, atribuțiile Președintelui României, prevăzute***

de art.94 lit.c) coroborat cu art.125 alin.(l) din Constituție, ar fi golite de conținut și importanță.

77. La articolul 52, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Pot participa la concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție judecătorii care au îndeplinit efectiv cel puțin 3 ani funcția de judecător la curtea de apel, au obținut calificativul „foarte bine” la ultimele 3 evaluări, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani și au o vechime efectivă în funcția de judecător de cel puțin 18 ani. Dispozițiile art.44 alin.(2) se aplică în mod corespunzător.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile 16 alin.(1) din Constituție.

Prin Decizia nr.866 din 28 noiembrie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.52 alin.(1) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (publicată în Monitorul Oficial nr.5 din 04.01.2007), Curtea Constituțională a statuat că dispozițiile respective nu țin seama de statutul de magistrat al procurorilor și încalcă principiul egalității în drepturi prevăzut de art.16 alin.(1) din Constituție, prin tratamentul discriminator ce le este impus acestora la promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție. Astfel, stabilind pentru promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție condiția de vechime de 12 ani în funcția de judecător sau procuror, textul de lege analizat adaugă condiția exercitării în ultimii 2 ani a funcției de judecător la tribunale sau la curțile de apel. **Această din urmă condiție are ca efect admisibilitatea promovării numai a magistraților judecători și excluderea posibilității promovării magistraților procurori.**

Discriminarea este cu atât mai evidentă în situația unui procuror care solicită să fie promovat la Înalta Curte de Casație și Justiție, luând în considerare faptul că mai înainte de a fi numit în funcția de procuror îndeplinise timp de peste 12 ani funcția de judecător la tribunale sau la curțile de apel; aplicând prevederile art.52 alin.(1) din Legea nr.303/2004, cererea va fi respinsă ca inadmisibilă, pentru singurul motiv că la data cererii solicitantul este procuror și că, deci, nu a îndeplinit în ultimii 2 ani funcția de judecător la tribunale sau la curțile de apel.

Așa cum s-a statuat constant în jurisprudența Curții Constituționale, principiul constituțional al egalității în drepturi se traduce prin reglementarea și aplicarea unui tratament juridic similar unor subiecte de drept aflate în situații juridice similare. În cauză, se constată că judecătorii și procurorii se află în aceeași situație juridică prin statutul lor constituțional similar. În plus, prin condiția de bază formulată de textul analizat pentru promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție – condiția vechimii de 12 ani în funcția de judecător sau de procuror – , procurorii și judecătorii sunt, de asemenea, așezați într-o situație juridică

identică. Raportată la aceste premise ale egalității de tratament juridic, exigența îndeplinirii funcției de judecător în ultimii doi ani și, implicit, și la data cererii de promovare constituie o rupere nejustificată a echilibrului în sânul celor două categorii de magistrați sau, cum deja s-a arătat, o discriminare contrară Constituției.

Referitor la procedurile de evaluare a judecătorilor, Comisia de la Veneția a stabilit următoarele:

"[...] Această dispoziție pare problematică, întrucât definește președintele instanței drept o figură centrală în procesul de evaluare a judecătorilor. Acest lucru nu numai că poate duce la un conflict de interese, dar și la abuzuri, limitând independența individuală a judecătorilor."

CDL-AD (2013)015, Aviz cu privire la proiectul de lege privind instanțele din Bosnia și Herțegovina, par.66²⁴

"Evaluările periodice ale performanțelor unui judecător sunt instrumente importante pentru ca judecătorul să-și îmbunătățească activitatea și pot, de asemenea, să servească drept bază pentru promovare. Este important ca evaluarea să fie în primul rând calitativă și să se concentreze asupra competențelor profesionale, personale și sociale ale judecătorului. Nu ar trebui să existe nicio evaluare pe baza conținutului deciziilor și soluțiilor, nici ținând seama de criterii cantitative cum ar fi numărul de achitări sau casări, care ar trebui evitate ca bază standard pentru evaluare."

CDL-AD (2011)012, Aviz comun al Comisiei de la Veneția și OSCE/Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului referitor la legea constituțională privind sistemul judiciar și statutul judecătorilor din Kazahstan, par.55²⁵

"Este important ca sistemul de evaluare să nu fie nici folosit, nici considerat a fi folosit ca un mecanism de subordonare sau influențare a judecătorilor."

CDL-AD (2013)015, Aviz cu privire la proiectul de lege privind instanțele din Bosnia și Herțegovina, par.68²⁶

87. Articolul 53 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.53.- (1) Președintele și vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt numiți de către Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii – Secția pentru judecători, dintre judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție care au funcționat la această instanță cel puțin 2 ani și care nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani.

(2) Președintele României nu poate refuza numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin.(1).

88. La articolul 54, alineatele (1), (3) și (4) se modifică și vor avea

²⁴ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

²⁵ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)012-rus](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)012-rus) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

²⁶ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

următorul cuprins:

„Art.54.- (1) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție, adjuncții acestuia, procurorii șefi de secție ai acestor parchete, precum și procurorul șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și adjuncții acestuia sunt numiți de Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, dintre procurorii care au o vechime minimă de 10 ani în funcția de judecător sau procuror, pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată.

(3) Președintele României poate refuza, motivat, o singură dată, numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1), aducând la cunoștința publicului motivele refuzului.

(4) Revocarea procurorilor din funcțiile de conducere prevăzute la alin.(1) se face de către Președintele României, la propunerea ministrului justiției, care se poate sesiza din oficiu, la cererea adunării generale sau, după caz, a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori a procurorului general al Direcției Naționale Anticorupție ori Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, cu avizul Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru motivele prevăzute la art.51 alin.(2) care se aplică în mod corespunzător.”

90. La articolul 55, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.55.- (1) Numirea în alte funcții de conducere decât cele prevăzute la art.54 în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, al Direcției Naționale Anticorupție și al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de către Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție sau a procurorului șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, după caz.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(4) și art.134 alin.(1) din Constituție.

Prin Decizia nr.551 din 9 aprilie 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.31, art.33, art.41, art.53, art.54, art.61 și art.65 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial nr.357 din 27.05.2009, Curtea Constituțională a stabilit că art.134 alin.(1) din Constituție prevede atribuția Președintelui României de a-i numi în funcție pe judecători și pe procurori, cu excepția celor stagiați, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

Legiuitorul are libertatea de a reglementa competența Președintelui României de a-i numi în funcție, inclusiv în funcții de conducere, și de a-i revoca pe toți magistrații la care textul constituțional se referă.

Participarea Președintelui României la constituirea în acest mod a autorității judecătorești concordă în egală măsură cu principiul echilibrului puterilor în stat, consacrat prin art.1 alin.(4) din Constituție, și nu este de natură să afecteze în vreun fel independența judecătorilor, instituită prin dispozițiile art.124 alin.(3) din Constituție, și exercitarea de către procurori a atribuțiilor lor, cu respectarea principiilor legalității și imparțialității prevăzute în art.132 alin.(1) din Legea fundamentală.

97. La articolul 58, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.58.- (1) Secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii dispune detașarea judecătorilor și procurorilor, cu acordul scris al acestora, la alte instanțe sau parchete, la Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, Ministerul Justiției sau la unitățile subordonate acestuia ori la alte autorități publice, în orice funcții, ***inclusiv cele de demnitate publică numite***, la solicitarea acestor instituții, precum și la instituții ale Uniunii Europene sau organizații internaționale, la solicitarea Ministerului Justiției.”

112. După articolul 62¹ se introduc trei noi articole, art.62² - 62⁴, cu următorul cuprins:

„Art.62².- (1) Judecătorul sau procurorul poate fi numit în funcția de membru al Guvernului.

(2) Guvernul informează Consiliul Superior la Magistraturii cu privire la actul de numire prevăzut la alin.(1), pentru a dispune suspendarea acestora.

143. La articolul 82, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

(2) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională, personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi se pot pensiona la cerere, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, și beneficiază de pensia prevăzută la alin.(1), dacă au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător la Curtea Constituțională, judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi. La calcularea acestei vechimi se iau în considerare și perioadele în care judecătorul, procurorul, magistratul-asistent sau personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și judecătorul de la Curtea Constituțională, judecătorul, procurorul financiar și consilierul de conturi la secția jurisdicțională a Curții de Conturi a ***exercitat funcția de ministru al justiției, în condițiile prevăzute la art.62¹***, profesia de avocat, personal de specialitate juridică

în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult.”

134. La articolul 73, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin.(2), cu următorul cuprins:

„(2) Judecătorii și procurorii au dreptul să opteze pentru autosuspendarea din activitate pe o durată de până la 2 ani. De această opțiune ia act secția corespunzătoare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. Pe durata suspendării, nu le este aplicabil regimul incompatibilităților și interdicțiilor prevăzut de lege.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(4) și art.125 alin.(3) din Constituție.

Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. În plus, separația puterilor în stat instituie obligația magistratului de a se abține de la atitudini publice cu caracter politic. Or, funcția de membru ale Guvernului, atât prin numirea sa, cât și prin desfășurarea activității, ca membru al unui guvern politic, are caracter eminamente politic. În acest fel, chiar și aparența de imparțialitate a respectivului magistrat poate fi afectată, pentru activitatea ulterioară încetării funcției în guvern. De esența profesiei de judecător și de natura profesiei de procuror ține imparțialitatea, independența / autonomia, neimplicarea în sfera politică, iar aceste calități nu pot să existe într-o perioadă a carierei magistratului, iar în altă perioadă să se transforme în contrariul. Imparțialitatea, independența, coloana vertebrală, nesupunerea la influențele politicului nu reprezintă o haină veche de care un magistrat să se debaraseze când își dorește o schimbare în carieră și pe care o reîmbracă când a fost înlăturat din funcție. Și autosuspendarea din activitate pe o durată de până la 2 ani, spre exemplu, în scopul de a activa în cadrul unui partid politic, are aceeași semnificație.

Echilibrul prevăzut de art.1 alin.(4) din Constituție este rupt în defavoarea puterii judecătorești din moment ce reprezentanții ai puterii judecătorești funcționează pentru alte puteri constituite în stat.

Comisia de la Veneția a stabilit următoarele:

”Judecătorii nu pot fi membri ai partidelor politice și nu pot participa la activități politice.”

CDL-AD (2005)003, Aviz comun al Comisiei de la Veneția și OSCE/Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului cu privire la proiectul de lege constituțională privind revizuirea Constituției Georgiei, par.104²⁷

”În plus, judecătorii nu ar trebui să se pună într-o poziție în care independența sau imparțialitatea lor ar putea fi pusă la îndoială. Acest lucru justifică normele naționale privind incompatibilitatea funcției judiciare cu alte

²⁷ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2005\)003-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2005)003-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

funcții și este, de asemenea, un motiv pentru care multe state restrâng activitățile politice ale judecătorilor.”

CDL-AD (2010)004, Raport privind independența sistemului judiciar, Partea I: Independența judecătorilor, par.62²⁸

”[...] Judecătorul ar trebui să demisioneze înainte de a concura pentru o funcție politică, deoarece, dacă un judecător va fi candidat și nu va fi ales, acesta va fi, totuși, identificat cu o anumită tendință politică, în detrimentul independenței”.

CDL-AD (2008)039, Aviz cu privire la proiectul de revizuire a Legii constituționale privind statutul judecătorilor din Kârgâzstan, par.45²⁹

115. La articolul 63, alineatul (3) se abrogă. (Judecătorii și procurorii pot fi menținuți în activitate în cazul în care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală sau dacă, printr-o hotărâre definitivă, s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei. Menținerea în activitate se dispune de către Consiliul Superior al Magistraturii, dacă se apreciază că infracțiunea săvârșită nu aduce atingere prestigiului profesiei.)

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.23 alin.(11) din Constituție.

Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată. Abrogarea încalcă prezumția de nevinovație, în cazul în care s-a renunțat la urmărirea penală, fiind evident ca nicio instanță nu a mai stabilit existența faptei și a vinovației.

124. La articolul 65¹, alineatele (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) În cazul în care judecătorul sau procurorul exercită calea de atac prevăzută de lege împotriva hotărârii de eliberare din funcție sau împotriva hotărârii prin care se propune eliberarea din funcție, **acesta va fi suspendat din funcție până la soluționarea definitivă a cauzei de către instanța competentă.**”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.53 din Constituție privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, sub aspectul

²⁸ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2010\)004-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2010)004-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

²⁹ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2008\)039-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2008)039-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

drepturilor fundamentale prevăzute la art.41 alin.(1) și art.21 din Constituție referitoare la dreptul la muncă, respectiv accesul liber la justiție.

Suspendarea din funcție (*sine die*) pune în condiție caracterul proporțional, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins. CEDO a decis în cauza **Paluda c. Slovaciei**, cererea nr. 33392/12, hotărârea din 23 mai 2017, că suspendarea care putea dura, în baza legislației relevante, până la doi ani, presupunea o reducere cu 50% a indemnizației și nu oferea garanțiile instituționale și procedurale inerente art.6 par.1 din Convenție, reclamantul neavând acces la proceduri în fața unui tribunal, pentru a putea contesta suspendarea. Prin urmare, trebuie să se traseze o distincție clară între motivele convingătoare pentru suspendarea unui judecător care se confruntă cu o acuzație de ordin disciplinar și motivele care nu-i permit accesul la un tribunal, în legătură cu suspendarea.

156. Articolul 96 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.96.- (1) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare.

(2) Eroarea judiciară atrage răspunderea judecătorilor și procurorilor doar în ipoteza în care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

(3) Există eroare judiciară atunci când, în înfăptuirea actului de justiție, se determină o desfășurare greșită a unei proceduri judiciare și prin aceasta se produce o vătămare a drepturilor ori intereselor legitime ale unei persoane.

(4) Există rea-credință atunci când judecătorul sau procurorul, în exercitarea funcției, cu știință, prin încălcarea Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, a drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute de Constituția României, ori a normelor de drept material sau procesual, a determinat o eroare judiciară.

(5) Există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul, în exercitarea funcției, din culpă, nesocotește normele de drept material ori procesual, determinând o eroare judiciară.

(6) Nu este îndreptățită la repararea pagubei persoana care, în cursul procesului, a contribuit în orice mod la săvârșirea erorii judiciare de către judecător sau procuror.

(7) Pentru repararea prejudiciului produs printr-o eroare judiciară, persoana vătămată se poate îndrepta cu acțiune numai împotriva statului, reprezentat prin Ministerul Finanțelor Publice, în condițiile legii, la tribunalul în căruia circumscripție își are domiciliul sau sediul, după caz. Plata de către stat a sumelor datorate cu titlu de despagubire se efectuează în termen de maximum un an de la data comunicării hotărârii judecătorești definitive.

(8) După ce prejudiciul cauzat de o eroare judiciară a fost acoperit de stat, Ministerul Finanțelor Publice se întoarce în mod obligatoriu, pe cale judiciară împotriva judecătorului sau procurorului care a determinat eroarea judiciară. Competența de judecată, în primă instanță, revine Curții de Apel București, dispozițiile Codului de procedură civilă fiind pe deplin aplicabile.

(9) Termenul de prescripție a dreptului la acțiune al statului, prevăzut la alin.(8) este de un an, de la data când a fost achitat integral prejudiciul.

(10) Consiliul Superior al Magistraturii poate stabili condiții, termene și proceduri pentru asigurarea profesională obligatorie a judecătorilor și procurorilor. Asigurarea obligatorie nu poate să întârzie, să diminueze sau să înlăture răspunderea pentru eroare judiciară determinată de rea-credință sau gravă neglijență.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art. 61, art. 71 alin.(1) și art. 75 din Constituție.

S-a încălcat **principiul bicameralismului**. Conform art. 75 alin. (1) și 4 din Constituție, în cazul legilor organice de la art. 73 alin.(3) lit. I), dispoziția diferită adoptată de Senat trebuia să revină la Camera Deputaților, care urma să decidă definitiv în procedura de urgență. Trebuie observat că articolul adoptat de Senat este **esențialmente nou** față de cel adoptat de Camera Deputaților în privința conținutului: sub aspectul mecanismului răspunderii, prin eliminarea stabilirii culpei profesionale de către organul specializat – Inspekția Judiciară și subsecvent de instanța competentă, respectiv sub aspectul stabilirii conținutului noțiunii de *eroare judiciară*, definiția de la alin. 2 fiind absolut nouă. De altfel, noutatea privește și reglementarea mecanismului asigurării profesionale.

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art. 134 alin. 2 din Constituția României.

Conform art. 134 alin. 2 din Constituția României „(2) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor (...)”

Potrivit art. 99 lit. t) din Legea nr. 303/2004, astfel cum este modificat prin proiectul de lege pentru modificarea acestui act normativ, adoptat de Parlamentul României, exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență constituie **abatere disciplinară**, dacă fapta nu întrunește elemente constitutive ale unei infracțiuni.

Față de dispozițiile art. 134 alin. 2 din Constituția României înseamnă că, exceptând situațiile în care fapta întrunește elemente constitutive ale unei infracțiuni, **rea-credință ori grava neglijență a magistratului poate fi constatată doar de Consiliul Superior al Magistraturii** pentru care s-a instituit prin Constituție o competență exclusivă de a judeca faptele magistratului în astfel de situații.

Pentru a reține că, în aceste limite, **nici o altă instanță nu ar putea exercita această competență** avem în vedere că, în viziunea legiuitorului, astfel cum rezultă ea din raportul Comisiei pentru elaborarea propunerii legislative privind revizuirea Constituției din 10.06.2003 asupra amendamentelor la Propunerea legislativă privind revizuirea Constituției (pct. 28, http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck.proiect?idp=3883), exercitarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a rolului de instanță disciplinară în astfel de situații

reprezintă o modalitate de realizare a „rolului său de garant al independenței justiției.”

Întrucât, conform art. 133 alin. 1 din Constituția României, numai Consiliul Superior al Magistraturii asigură rolul de garant al independenței justiției, înseamnă că doar el poate analiza, în limitele mai sus arătate, reaua-credință ori grava neglijență a magistratului.

În aceste condiții, dispozițiile art. 96 din proiectul de lege adoptat de Parlamentul României de modificare a Legii nr. 303/2004, prin care se elimină rolul dat de Constituție Consiliului Superior al Magistraturii, în calitatea sa de **unic garant al independenței justiției**, de instanță de judecată pentru a cerceta faptele pretins comise de magistrat cu rea-credință ori gravă neglijență **contravin art. 133 alin. 1 și art. 134 alin. 2 din Constituția României, fiind neconstituțional.**

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5), art.52 alin. 3 și art.124 alin.(3) din Constituție.

Termenul de eroare judiciară este total imprevizibil, vag, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării. Mai mult decât atât, magistratul poate fi obligat să răspundă inclusiv pentru fapte din culpă, ceea ce este excesiv, eroarea judiciară fiind **determinarea desfășurării greșite a unei proceduri judiciare**. Conceptul este străin sistemului de drept, în actele normative interne, în jurisprudență sau doctrină nu există vreo referire sau definire a „**desfășurării greșite a unei proceduri judiciare**”, exprimare pur colocvială.

Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anume suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

Textul prin care se instituie obligativitatea acțiunii în regres a statului împotriva judecătorului sau procurorului care au cauzat eroarea judiciară reprezintă o formă de presiune asupra magistraților, care va știrbi independența acestora în adoptarea soluțiilor. Pentru a fi atrasă răspunderea este necesar ca aprecierea încălcării normei să fie evaluată ținându-se seama de un anumit număr de criterii, precum gradul de claritate și de precizie al dispoziției legale, caracterul scuzabil sau nescuzabil al erorii de drept comise sau neexecutarea, de instanța în cauză, a obligației sale de a introduce o acțiune pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare.

În **Spania**, printre abaterile foarte grave și grave se numără și acelea referitoare la lipsa absolută și manifestă de motivare a hotărârilor judecătorești și utilizarea în cadrul hotărârilor judecătorești a unor expresii care nu sunt necesare, extravagante sau

care pot fi jignitoare sau lipsite de respect, din punct de vedere al raționamentului juridic. În **Italia** este încriminată ca abatere disciplinară încălcarea gravă a legii din cauza ignoranței sau neglijenței nescuzabile. În **Franța**, prin Legea organică nr. 830 din 22 iulie 2010, s-a statuat că încălcarea gravă și deliberată de către magistrat a unei reguli de procedură care constituie o garanție esențială a drepturilor părților, constatată printr-o hotărâre judecătorească definitivă, atrage răspunderea disciplinară. Jurisprudența franceză, în materia răspunderii civile a magistratului pentru erorile judiciare, a definit noțiunea de încălcare gravă a legii, ca fiind o eroare grosieră pe care, în mod normal, un magistrat conștient de îndatoririle sale, nu ar putea să o facă” sau ca fiind „o neînțelegere gravă și nescuzabilă a îndatoririlor esențiale ale unui magistrat aflat în exercitarea funcției sale”. În **Germania**, în materia răspunderii disciplinare se face distincție între esența activității jurisdicționale care cuprinde aflarea propriu-zisă a adevărului judiciar și pronunțarea soluției și domeniul ordinii exterioare care cuprinde asigurarea desfășurării regulamentare a activității și forma exterioară de îndeplinire a sarcinilor de serviciu .

Elementul comun al legislațiilor prezentate mai sus îl reprezintă faptul că răspunderea disciplinară a magistratului în legătură cu activitatea jurisdicțională nu poate interveni decât până la limita în care independența acestuia nu este afectată. Instituirea unui control disciplinar asupra modului în care judecătorul/procurorul înțelege să interpreteze normele de drept și probele administrate în cauza cu judecarea/soluționarea căreia a fost investit este de natură să afecteze independența acestuia întrucât, în acest demers, judecătorul/procurorul trebuie să decidă liber, fără nicio influență sau presiune. O altă caracteristică comună legislațiilor analizate este aceea că, în activitatea jurisdicțională, răspunderea disciplinară a judecătorului/procurorului poate fi antrenată **numai în condițiile în care este vorba de o greșală intenționată sau de o culpă gravă, nescuzabilă**.

În materie procesuală, noțiunea de *interes legitim procesual* nu există și acest tip de interes nu este protejat de lege. La alin. 5, în privința definirii *gravei neglijențe*, se încalcă art. 52 alin. 3 din Constituție. Conform acestuia, răspunderea statului nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția *cu gravă neglijență*. Or, definind în art. 96 alin. 5 grava neglijență ca fiind *orice culpă (orice neglijență)*, inclusiv culpa cea mai ușoară, se încalcă cu evidență dispoziția constituțională.

De asemenea, statul își instituie o sarcina bugetară absolut împovărătoare și cu consecințe imprevizibile, asumându-și răspunderea pentru orice eroare de drept procesual sau material, care, de fapt, se îndreaptă în orice sistem de drept în căile de atac. Statul își asumă plata daunelor pentru vătămarea unui *interes legitim*, inclusiv de natură procesuală (alin. 3 coroborat cu alin.5). Pricina se judecă de o instanță inferioară și nespecializată, tribunalul - secția civilă, verificând hotărâri pronunțate de instanțe specializate, de rang superior, inclusiv ICCJ, în materii în care nu este specializat.

Termenul de prescripție este imprevizibil, de asemenea, judecătorul poate fi vulnerabilizat de alte autorități publice, părți ale cauzei, lăsând hotărârea primei instanțe să devină definitivă prin neexercitarea căilor de atac.

În cauza **Volkov c. Ucrainei**, CEDO a reținut că *stabilirea unor termene de prescripție servește mai multor obiective, anume asigurarea securității raporturilor juridice, protejarea presupușilor vinovați de acuzații în privința cărora proba contrară ar*

fi dificil de realizat și prevenirea oricărei nedreptăți ce ar putea apărea în ipoteza în care instanțele ar trebui să decidă cu privire la evenimente ce s-au petrecut în trecutul îndepărtat, pe baza unor probe ce ar putea deveni neconcludente și incomplete, tocmai ca urmare a trecerii timpului. Termenele de prescripție reprezintă o trăsătură comună a sistemelor de drept ale Statelor Contractante în ceea ce privește răspunderea penală, disciplinară sau în cazul altor asemenea fapte.

Referitor la răspunderea materială a magistraților, Comisia de la Veneția a stabilit următoarele repere:

"77. a) Răspunderea judecătorilor este permisă, într-adevăr, însă numai acolo unde există o componentă mintală culpabilă (intenție sau neglijență gravă) a judecătorului.

b) Tragerea la răspundere a judecătorilor ca urmare a pronunțării unei hotărâri cu efect negativ a CEDO ar trebui să se bazeze pe constatarea unei instanțe naționale privind intenția sau neglijența gravă a judecătorului. Hotărârea CEDO nu ar trebui utilizată ca unică bază pentru tragerea la răspundere a judecătorului.

c) Mai mult, tragerea la răspundere a judecătorilor, inițiată ca urmare a unei soluționări amiabile a unei cauze de pe rolul CEDO sau a formulării unei declarații unilaterale care recunoaște încălcarea Convenției, trebuie să se bazeze pe stabilirea de o instanță națională a intenției sau a gravei neglijențe a judecătorului.

d) În general, judecătorii nu trebuie trași la răspundere prin intermediul acțiunii în regres atunci când își exercită funcția judiciară potrivit standardelor profesionale stabilite de lege (imunitatea funcțională).

e) Constatarea existenței de CEDO a unei încălcări a Convenției nu presupune în mod necesar faptul că judecătorii de la nivel național pot fi criticați pentru interpretarea și aplicarea dreptului (încălcările își pot avea originea în carențele sistemice ale statelor membre, e.g. termenul rezonabil, cazuri în care nu poate fi inițiată tragerea la răspundere individuală).

f) De asemenea, funcționarea doctrinei instrumentului viu a CEDO, care răspunde la evoluțiile societății, poate face dificilă prezicerea soluțiilor CEDO de către instanțele naționale.

78. Din motivele menționate mai sus, procedura regresului împotriva judecătorilor poate conduce la rezultate arbitrare acolo unde tragerea la răspundere a judecătorilor naționali nu reprezintă nimic mai mult decât un corolar al unei hotărâri (sau al unei soluționări amiabile ori al unei declarații unilaterale) a CEDO de constatare a existenței unei încălcări a Convenției.

79. Mai mult, tragerea la răspundere a judecătorilor pentru aplicarea Convenției fără stabilirea vinovăției individuale poate avea un impact asupra independenței lor, care presupune libertatea profesională de a interpreta dreptul, de a stabili faptele și de a cântări probele, în fiecare caz particular. Deciziile eronate ar trebui contestate prin intermediul căilor de atac și nu prin tragerea la răspundere individuală a judecătorilor, atât timp cât eroarea nu se datorează relei-voințe sau gravei neglijențe din partea judecătorului.

80. Tragerea la răspundere a judecătorilor poate fi compatibilă cu principiul independenței lor, însă numai dacă este conformă cu legea. Totuși, prevederile relevante nu trebuie să vină în conflict cu principiul independenței judecătorilor.”

CDL-AD(2016)015-e, Republica Moldova - Opinie amicus curiae pentru Curtea Constituțională privind dreptul de regres al statului împotriva judecătorilor (articolul 27 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015), Veneția, 10-11 iunie 2016, par.77-80³⁰

160. La articolul 100 alineatul (1), după litera d) se introduce o nouă literă, lit.d¹), cu următorul cuprins:
„d¹) retrogradarea în grad profesional;”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5), art.44 alin. 3, art.124 alin.(3) din Constituție și art. 8 din Convenție.

Retrogradarea în grad profesional, o măsură „copiată” în mod eronat din sistemul gradelor militare și al avansărilor periodice, prin trecerea timpului (față de care nu poate exista comparație sau echivalent cu gradul profesional al magistraților) este nelimitată în timp (spre exemplu, 6 luni sau 1 an), nefiind proporțională, nesocotește teoria drepturilor câștigate, inclusiv dreptul la reputație profesională.

Argumente care privesc neconstituționalitatea anumitor prevederi punctuale ale Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.304/2004

1. La articolul 1, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.79 alin.(1) din Constituție.

Sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației se realizează în baza dispozițiilor Legii nr.24/2000, care reprezintă instrumentul juridic prin care Consiliul

³⁰ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2016\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2016)015-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018]. Traducere în RO a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova.

Legislativ își îndeplinește funcția constituțională. Dispozițiile art. 1 alin. 1, așa cum au fost modificate, reprezintă reproducerea *ad litteram* a art. 126 alin.(1) din Constituție, care prevede că *justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*. Ne aflăm în fața unui paralelism legislativ, interzis prin art.16 din Legea nr.24/2000. *Observațiile și propunerile Consiliului Legislativ privind respectarea normelor de tehnică legislativă vor fi avute în vedere la definitivarea proiectului de act normativ. Neacceptarea acestora trebuie motivată în cuprinsul actului de prezentare a proiectului sau într-o notă însoțitoare.*

2. Articolul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.2.- (1) Justiția se îndeplinește de către judecători în numele legii, este unică, imparțială și egală pentru toți.

(2) Justiția se realizează în mod egal pentru toți, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, avere, origine ori condiție socială sau de orice alte criterii discriminatorii, respectându-se principiul egalității de arme, independența instanțelor și a judecătorilor, principiul separării puterilor și a forței obligatorii a hotărârilor definitive ale instanței, precum și durată rezonabilă a proceselor și a respectării dreptului la apărare.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile Capitolului V - Autoritatea Judecătorească din Constituție, dar și art. 1 alin.(5) și art.79 alin.(1) din Constituție.

Astfel, deși Constituția reglementează exclusiv instituțiile prin intermediul cărora se îndeplinește justiția, prin reglementarea de la art.1, în mod artificial, se restrânge sensul noțiunii de justiție la activitatea desfășurată de judecător. Înlăturarea contribuției organelor de urmărire penală exclude faza de urmărire penală din sfera noțiunii de justiție, ceea ce lipsește părțile de garanțiile art.21 și art.124 din Constituție. De asemenea, această reglementare nu ține cont de art. 134 alin.(2) din Constituție, care prevede: *Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin legea sa organică.*

Nu se poate susține că, în exercitarea acestei funcții, *procurorii se transformă în judecători*, întrucât aceasta ar încălca art. 133 alin.(2) lit. a din Constituție, care prevede: *Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din 19 membri, din care: a) 14 sunt aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat; aceștia fac parte din două secții, una pentru judecători și una pentru procurori; prima secție este compusă din 9 judecători, iar cea de-a doua din 5 procurori.*

Se încalcă **art. 1 alin.(5) din Constituție**, prin modificarea conținutului art.2 alin. 2. În legea de organizare judiciară (și nici în alt act normativ primar) nu se mai

regăsește enumerarea tuturor instanțelor judecătorești. **Îndepărtarea enumerării instanțelor prin care este înfăptuită justiția este de natură să afecteze claritatea și previzibilitatea actului normativ în ansamblul său. De asemenea, art. 2 alin. 2, așa cum rezultă în urma modificării, încalcă art. 1 alin.(5) din Constituție** și prin neclaritatea reglementării în sine. În conținutul acestuia se regăsește enunțat *principiul egalității de arme*, acest principiu nefiind definit în cuprinsul vreunui act normativ și nici nu este recunoscut ca atare în doctrină și jurisprudență, noțiunea fiind neclară. Noțiunea *egalității de arme* este o componentă a **dreptului procesului echitabil** care este reglementat de art. 6 din Convenție și art.21 alin.(3) din Constituție.

Curtea Constituțională a statuat, prin **Deciziile nr. 1 din 11 ianuarie 2012** (publicată în M.Of. nr. 53 din 23 ianuarie 2012) și nr. **494 din 10 mai 2012** (publicată în M.Of. nr. 407 din 19 iunie 2012), că „orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite cerințe calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune ca acesta să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat”, aceasta concluzionează, în prima decizie citată că textul „este neclar și imprecis, astfel încât Curtea constată că, în mod evident, legea criticată este lipsită de previzibilitate, ceea ce este contrar dispozițiilor art. 1 alin. 5 din Constituție”, iar în a doua decizie citată, că prevederile legale analizate „nu întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate și sunt astfel incompatibile cu principiul fundamental privind respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor prevăzute de art. 1 alin. 5 din Constituție”.

În același sens, prin **Decizia nr.588 din 21 septembrie 2017** (publicată în Monitorul Oficial nr.835 din 20.10.2017), Curtea Constituțională a stabilit: „*24. Referitor la critica autoarei excepției de neconstituționalitate privind lipsa de previzibilitate a textului de lege criticat, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale referitoare la art.1 alin.(5) din Constituție, una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative (Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 19 februarie 2014, paragraful 225). În acest sens, Curtea a constatat că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar și precis pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr.903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.584 din 17 august 2010, Decizia Curții Constituționale nr.743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.579 din 16 august 2011, Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012, sau Decizia nr.447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.674 din 1 noiembrie 2013).*”

Sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației se realizează în baza dispozițiilor Legii nr.24/2000, care reprezintă instrumentul juridic prin care Consiliul Legislativ își îndeplinește funcția constituțională. Dispozițiile art. 1 alin. 1, așa cum au

fost modificate, reprezintă reproducerea *ad litteram* a art. 126 alin.(1) din Constituție, care prevede că *justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*. Ne aflăm în fața unui paralelism legislativ, interzis prin art.16 din Legea nr.24/2000. *Observațiile și propunerile Consiliului Legislativ privind respectarea normelor de tehnică legislativă vor fi avute în vedere la definitivarea proiectului de act normativ. Neacceptarea acestora trebuie motivată în cuprinsul actului de prezentare a proiectului sau într-o notă însoțitoare.*

Dispozițiile art. 2 alin. 2 așa cum au fost modificate, în prima jumătate a textului, reprezintă reproducerea *ad litteram* a art. 7 alin. 2 din Legea nr.304/2004 care prevede că: *justiția se realizează în mod egal pentru toți, fără deosebire de rasa, naționalitate, origine etnică, limba, religie, sex, orientare sexuală, opinie, apartenența politică, avere, origine ori condiție socială sau de orice alte criterii discriminatorii*. Ne aflăm în fața unui paralelism legislativ, interzis prin art.16 din Legea nr.24/2000.

3. La articolul 7, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin.(3), cu următorul cuprins:

„(3) Configurația sălii de judecată trebuie să reflecte principiul egalității de arme în ceea ce privește așezarea judecătorului, procurorilor și avocaților.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5) din Constituție.

Noțiunea egalității de arme este o componentă a dreptului procesului echitabil care este reglementat de art. 6 din Convenție și art.21 alin.(3) din Constituție. **Noțiunea egalității de arme nu presupune o componentă simbolistică.** O explicație generală a egalității armelor a fost oferită de CEDO în hotărârea **Dombo Beheer B.V. contra Olanda**. Astfel, Curtea a afirmat că egalitatea armelor presupune „obligăția de a oferi fiecărei părți oportunitatea rezonabilă de a-și prezenta cauza – inclusiv în ceea ce privește probele – în condiții care să nu o plaseze într-o poziție net dezavantajoasă în raport cu partea adversă”, fiind vorba de un just echilibru procedural între părți. În textul aceleiași hotărâri, Curtea a statuat că principiul egalității armelor, ca element inerent unui proces echitabil, se aplică atât cauzelor civile, cât și celor penale.

În esență, prin decizia pronunțată în cauza **Trăilescu c. României**, CEDO a constatat ca locul ocupat de procuror în sala de judecată nu încalcă prevederile art. 6 par. 1 (dreptul la un proces echitabil) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Pentru a pronunța această soluție, Curtea a apreciat că o poziție «fizică» privilegiată în sala de judecată a reprezentantului Ministerului Public nu pune «acuzatul» într-o situație dezavantajoasă pentru apărarea drepturilor sale. Totodată, în lipsa unor indicii cu privire la aprecierea arbitrară a probelor de către instanțele interne, Curtea a reiterat faptul că revine instanțelor naționale sarcina de a aprecia asupra probelor administrate în cursul procedurilor desfășurate în fața lor. Curtea a statuat

faptul că situația expusă referitoare la locul procurorului în sala de judecată nu este suficientă prin ea însăși pentru a pune în discuție principiul egalității armelor ori lipsa de imparțialitate și independență a judecătorului, în măsura în care, chiar dacă reprezentantul Ministerului Public avea o poziție «fizică» privilegiată în sala de judecată, acest lucru nu plasa «acuzatul» într-o situație concretă dezavantajoasă pentru apărarea intereselor sale (a se vedea în acest sens, cauza **Chalmont c. Franței**, decizia din 9 decembrie 2003, nr. 72531/01; cauza **Morillon c. Franței**, decizia din 2 octombrie 2003, nr. 71991/01; cauza **Carballo și Pinero c. Portugaliei**, decizia din 21 iunie 2011, nr. 31237/09; cauza **Dirioz c. Turciei**, decizia din 31 mai 2012, nr. 38560/04).

Fată de aceste aspecte, **configurarea sălii de judecată trebuie să reflecte principiul egalității de arme este neclară și imprecisă**, neputând deduce în ce măsură așezarea într-o sală de judecată, poate influența posibilitatea fiecărei părți oportunitatea rezonabilă de a-și prezenta cauza – inclusiv în ceea ce privește probele. De asemenea jurisprudența CEDO se referă la părți, iar nu la avocați. O reglementare care să acorde drepturi suplimentarea persoanelor asistate către avocați față de cele care nu beneficiază de această asistență, încalcă și dispozițiile art. 16 alin.(1) din Constituție.

4. Articolul 9 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.9.- Hotărârile secțiilor pot fi atacate la secția de contencios administrativ a curții de apel, conform dreptului comun.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5), art.126 alin.(6) teza I, art.133 alin.(1) și art.134 alin.(4) din Constituție.

Curtea Constituțională a precizat, prin **Decizia nr.331 din 3 aprilie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.29 alin.(7), art.35 raportat la art.27 alin.(3) și art.35 lit.f) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și art.52 alin.(1) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor**, că dispozițiile art.35 raportate la dispozițiile art.27 alin.(3) din Legea nr.317/2004 dau expresie atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, așa cum au fost acestea reglementate prin art.134 din Legea fundamentală.

Constituția prevede în mod expres doar pentru atribuția referitoare la îndeplinirea rolului de instanță de judecată **în domeniul răspunderii disciplinare** a judecătorilor și a procurorilor că realizarea acesteia se face de Consiliu **prin secțiile sale** (art. 134 alin. 2). O astfel de precizare lipsește însă din cuprinsul articolului art. 134 alin. (1) și (4) din Constituție. Aceste dispoziții statuează rolul Consiliului Superior al Magistraturii ca întreg, respectiv în Plenul său, în ce privește adoptarea hotărârilor, în general (atât pentru propunerea către Președintele României a numirii în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii, cât și pentru alte atribuții

stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției).

Separarea competențelor decizionale referitor la cariera magistraților nu ar trebui să afecteze rolul Consiliului Superior al Magistraturii care, în componența sa plenară, reprezintă garantul independenței justiției potrivit art. 133 alin. (1) din Constituția României. **Prin urmare, toate atribuțiile CSM care privesc aspectele generale și comune ale carierei magistraților și organizarea instanțelor și a parchetelor revin exclusiv competenței Plenului CSM.**

Faptul că există secții separate în privința judecătorilor sau a procurorilor nu implică faptul ca hotărârile pronunțate de aceste secții să fie definitive ori plângerile împotriva lor să fie soluționate tot de fiecare secție în cauză. **Arhitectura constituțională a Consiliului Superior al Magistraturii, organ colegial, implică atacarea la Plen a hotărârilor fiecărei secții (cu excepția hotărârilor secțiilor disciplinare, tot ca urmare a excepției consacrată printr-un text constituțional).**

Singura formă prin care se poate efectua separarea strictă a carierelor judecătorilor și procurorilor, fără riscul declarării neconstituționale a unei astfel de modificări, o reprezintă o revizuire constituțională. În Franța sau Belgia, modelele constituționale tradiționale și pentru România, președinții instanțelor supreme s-au pronunțat recent pentru unitatea magistraturii în cadrul aceluiași consiliu.³¹

De asemenea, art. 9 încalcă art.126 alin.(6) teza I din Constituție, care statuează: *"controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat."*

Or, prevăzând că hotărârile secțiilor CSM se atacă potrivit *dreptului comun*, se eludează garantiile conferite de legiuitorul constituant în privința acestei categorii de acte administrative ale autorităților publice. Trimiterea la *dreptul comun* instituie obligația instanței de a aplica dispozițiile de drept civil, care constituie dreptul comun, fiind astfel încălcate garanțiile specifice procedurii de judecare a cauzelor în materia contenciosului administrativ. De asemenea, sintagma obligă la aplicarea hotărârilor prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv ale celor pronunțate pentru soluționarea recursurilor în interesul legii care au ca efect înlăturarea normelor (termenelor) și a principiilor de drept administrativ. Trebuie observat că trimiterea la una din secțiile unei instanțe judecătorești nu este suficientă pentru a atrage constitutionalitatea textului, deoarece aceste secții aplică normele de drept material indicate de legiuitor în fiecare caz în parte. Textul este lipsit de claritatea necesară, specifică unei norme juridice, încălcând art. 1 alin.(5) din Constituție. Dreptul comun include o cu totul altă categorie de principii și garanții decât cele reclamate de art. 126 alin.(6) din Constituție.

³¹ A se vedea, pentru detalii, Revista Forumul Judecătorilor nr.1/2017, pg.15-16 - <http://www.forumuljudecatorilor.ro/index.php/archives/2706> [consultată ultima dată la 20.11.2017], precum și pagina web https://www.courdecassation.fr/venements_23/derniers_evenements_6101/magistrature_bertrand_37040.html [consultată ultima dată la 20.11.2017].

5. La articolul 16, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin.(3), cu următorul cuprins:

„(3) Hotărârile judecătorești trebuie redactate în termen de cel mult 30 de zile de la data pronunțării. În cazuri temeinic motivate, termenul poate fi prelungit cu câte 30 de zile, de cel mult două ori.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5), art. 79 alin. 1 și art. 124 alin. (2) și (3) din Constituție.

Este un paralelism în reglementare în raport de textele speciale din Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală (termene de recomandare), oricum aplicabile ca lege specială. Textul prezent reprezintă lege generală și este inaplicabil.

Consiliul Legislativ este organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații. El ține evidența oficială a legislației României. La articolul 16, legea prevede că: *”(1) **În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere. (2) În cazul existenței unor paralelisme acestea vor fi înlăturate fie prin abrogare, fie prin concentrarea materiei în reglementări unice. (3) Se supun procesului de concentrare în reglementări unice și reglementările din aceeași materie dispersate în legislația în vigoare. (4) Într-un act normativ emis pe baza și în executarea altui act normativ de nivel superior nu se utilizează reproducerea unor dispoziții din actul superior, fiind recomandabilă numai indicarea textelor de referință. În asemenea cazuri preluarea unor norme în actul inferior poate fi făcută numai pentru dezvoltarea ori detalierea soluțiilor din actul de bază.***

Consiliul Legislativ nu a putut formula observații cu privire la privind respectarea normelor de tehnică legislativă față de modificările prezentului articol.

Textul nu este nici previzibil, nefiind clar și precis care este ipoteza abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. r din Legea nr.303/2004 în modificarea propusă prin celălalt proiect, în lipsa aplicării unui termen obligatoriu. De asemenea, instanțele supraglomerate sunt puse în imposibilitate să își desfășoare în mod independent activitatea sub auspiciile declanșării oricând a acțiunilor disciplinare pentru orice depășire a termenului de motivare, chiar și în cazul unei singure hotărâri judecătorești. Stabilindu-se într-un mod artificial un termen imperativ de maxim 60 de zile, fără a ține cont de criterii obiective, precum complexitatea cauzei și volumul de activitate a instanței etc., va face imposibilă înfăptuirea justiției într-un mod *unic* sub aspectul calității motivării hotărârilor judecătorești. De asemenea, este încălcată independența judecătorului. *”Supunerea”*, judecătorului față de lege presupune și obligația corelativă a legiuitorului să reglementeze în sensul înfăptuirii justiției, iar nu a blocării acesteia.

Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anumită suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

8. La articolul 21, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alin.(2) și (3), cu următorul cuprins:

„(2) Hotărârea de respingere a cererii de înaintare a excepției de neconstituționalitate, pronunțată de ultima instanță, este supusă căii de atac a recursului.

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5) din Constituție.

Sintagma *„ultima instanță”* nu este previzibilă, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării. De asemenea, nu se poate folosi sintagma *”se respinge cererea de înaintare a excepției”*, în raport de termenii consacrați de **Legea nr.47/1992 republicată**. Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anumită suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

26. La articolul 53, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin.(3), cu următorul cuprins:

„(3) Sistemul de repartizare aleatorie a cauzelor pe complete de judecată se auditează extern, la fiecare 2 ani, sub conducerea Ministerului Justiției și cu implicarea societății civile și a organizațiilor profesionale ale magistraților. Concluziile auditului sunt publice.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(4) și art.133 alin.(1) din Constituție.

Faptul că sistemul de repartizare aleatorie a cauzelor pe completele de judecată se auditează sub conducerea Ministerului Justiției, cu participarea societății civile și a organizațiilor profesionale ale magistraților, la fiecare 2 ani, încalcă independența justiției, rolul constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii și principiul separației puterilor în stat. Se încalcă principiul separației puterilor în stat. Președintele României, puterea judecătorească ori guvernul nu auditează modul în care Camerele Parlamentului își stabilesc ordinea de zi ori își programează și repartizează intern efectuarea activităților specifice, același principiu fiind valabil în privința organizării activității tuturor puterilor statului. O astfel de ingerință este străină statului de drept, independenței și separației puterilor în stat, permițând unui organ politic, ministrul justiției, să se substituie organelor alese sau numite în condițiile legii, în cadrul puterii judecătorești, în vederea exercitării acestor prerogative.

Verificarea repartizării aleatorii a cauzelor se face constant de Consiliul Superior al Magistraturii, precum și de judecatori din cadrul Inspectiei Judiciare, cu respectarea secretului profesional și a celorlalte garanții privind drepturile persoanelor implicate în procedura judiciară. Înfăptuirea justiției în mod independent presupune independență în organizarea internă a activității acesteia. A permite autorității executive controlarea activității de organizare a soluționării cauzelor de pe rolul instanțelor înseamnă a permite un control neconstituțional asupra îndeplinirii justiției.

36. La articolul 66¹, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin.(3¹), cu următorul cuprins:

„(3¹) Nu pot ocupa funcția de ofițer sau agent de poliție judiciară, lucrători, informatori sau colaboratori, chiar acoperiți, ai serviciilor de informații. Anterior numirii în funcție, aceștia vor da o declarație olografă pe propria răspundere că nu fac și nu au făcut parte din serviciile de informații, că nu sunt și nu au fost colaboratori sau informatori ai acestora.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5) din Constituție.

Textul nu îndeplinește exigențele de claritate și predictibilitate, cu privire la noțiunea de servicii de informații, care nu este definită în nicio lege. Legea nr.51/1991 folosește conceptele de activitate de informații și structură de informații: „Articolul 8 -(1) Activitatea de informații pentru realizarea securității naționale se execută de Serviciul Român de Informații, organul de stat specializat în materia informațiilor din interiorul țării, Serviciul de Informații Externe, organul de stat specializat în obținerea din străinătate a datelor referitoare la securitatea națională, și serviciul de protecție și pază,

organul de stat specializat în asigurarea protecției demnitarilor români și a demnitarilor străini pe timpul prezenței lor în România, precum și în asigurarea pazei sediilor de lucru și reședințelor acestora. (2) Organele de stat prevăzute în alin. (1) se organizează și funcționează potrivit legii și se finanțează de la bugetul administrației centrale de stat. (3) Activitatea organelor de stat prevăzute la alin. (1) este controlată de către parlament.

Articolul 9 - (1) Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției își organizează structuri de informații cu atribuții specifice domeniilor lor de activitate. (2) Activitatea de informații a acestor organe se desfășoară în conformitate cu prevederile prezentei legi și este controlată de Parlament.”

35. La articolul 64, alineatele (2), (3) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) În soluțiile dispuse, procurorul este independent, în condițiile prevăzute de lege. Procurorul poate contesta la secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul procedurii de verificare a conduitei judecătorilor și procurorilor, intervenția procurorului ierarhic superior, în orice formă, în efectuarea urmăririi penale sau în adoptarea soluției.

(3) Soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate motivat de către procurorul ierarhic superior, când sunt apreciate ca fiind nelegale sau netemeinice.

.....

(5) Procurorul poate contesta la secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul procedurii de verificare a conduitei procurorilor, măsura dispusă, potrivit alin.(4), de procurorul ierarhic superior.”

38. La articolul 69, alineatele (1) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.69.- (1) Ministrul justiției, când consideră necesar, din proprie inițiativă sau la cererea Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, exercită controlul asupra procurorilor, prin procurori anume desemnați de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, de procurorul-șef al Direcției Naționale

Anticorupție, de procurorul-șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism ori de ministrul justiției.

.....

(3) Ministrul justiției poate să ceară procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție, procurorului-șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, informări asupra activității parchetelor și să dea îndrumări scrise cu privire la măsurile ce trebuie luate pentru prevenirea și combaterea eficientă a criminalității.”

Aceste dispoziții nou introdusă încalcă prevederile art.11 alin. (1) din Constituție, dar și art. 131 alin. 1 și art. 132 alin. (2) din Constituție.

Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. Astfel, ratificând sau aderând la convențiile internaționale menționate în prealabil, statul român și-a asumat obligația de a respecta și transpune întocmai prevederile internaționale în dreptul său intern.

Conform art. 20 din **Convenția penală cu privire la corupție**, adoptată de Consiliul Europei la 27 ianuarie 1999, la Strasbourg, ratificată de România prin Legea nr.27/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.65 din 30 ianuarie 2002, „Fiecare parte adoptă măsurile care se dovedesc necesare pentru ca persoane sau entități să fie specializate în lupta împotriva corupției. Ele vor dispune de **independența necesară** în cadrul principiilor fundamentale ale sistemului juridic al părții, pentru a-și putea exercita funcțiile în mod eficace și libere de orice presiune ilicită.

Totodată, potrivit art. 6 pct.2 din **Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției**, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de România prin Legea nr.365/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.903 din 5 octombrie 2004, definește noțiunea de „*agent public*” în cuprinsul art.2 lit.a) „Fiecare stat parte acordă organismului sau organismelor menționate la paragraful 1 al prezentului articol **independența necesară**, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, pentru a permite exercitarea eficientă a funcțiilor lor la adăpost de orice influență nedorită.”

Or, se constată că, prin acordarea posibilității Ministrului Justiției, care este membru al Guvernului, numit și susținut de un partid politic, de a da îndrumări scrise cu privire la măsurile ce trebuie luate „pentru prevenirea și combaterea eficientă a criminalității” (art. 69 alin. 3 teza finală), dar în special prin punerea procurorilor sub controlul Ministrului Justiției (69 alin. 1), fără a defini în niciun fel aceste atribuții, se creează posibilitatea intervenirii în activitatea judiciară a procurorilor într-o manieră care să aducă atingere independenței necesare atingerii cel puțin a obiectivelor asumate de statul român prin tratatele internaționale mai sus indicate.

Astfel, în concret, se creează posibilitatea ca Ministrul Justiției, care este fie membru al unui partid politic, fie este susținut și pune în aplicare programul de guvernare al guvernului susținut în Parlament de unul sau mai multe partide politice, să „exercite controlul asupra procurorilor” și să dea îndrumări scrise cu privire la măsurile ce trebuie luate „pentru prevenirea și combaterea eficientă a criminalității”.

Se va ajunge, astfel, ca în situațiile *în care urmărirea penală cu privire la preținse fapte de corupție* (și, dacă este cazul, judecarea unor cauze) *ar viza membri ai partidului* susțin sau fac parte din guvernul al cărui membru este și Ministrul Justiției, procurorii să poată fi controlați de o persoană ca a cărei funcție depinde direct de persoanele cercetate de procuror. Or, este evident că un astfel de raport este de natură să înlăture independența de care procurorii ar avea nevoie pentru a soluționa cauze de acest fel.

De asemenea, raporturile generate de art. 69 alin. 1, alin. 3 din proiectul de modificare a Legii nr. 304/2004 **înlătură posibilitatea procurorului de a fi imparțial**, atât timp cât, în astfel de situații, una dintre părți, indirect, poate să controleze procurorul care îl cercetează. **Se încalcă astfel și art. 132 alin. (2) din Constituție.**

Dispozițiile art. 64 din proiectul de modificare a Legii nr. 304/2004 în sensul că „în soluțiile date, procurorul este independent” nu sunt de natură a fi o garanție împotriva

„independenței necesare, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, pentru a permite exercitarea eficientă a funcțiilor lor la adăpost de orice influență nedorită” *atât timp cât această independență trebuie să respecte „condițiile prevăzute de lege”, adică drepturile stabilite în favoarea Ministrului Justiției de art. 69 alin. 1, alin. 3 din proiectul de modificare a Legii nr. 304/2004.*

Principiul autorității Ministrului Justiției asupra procurorilor trebuie și poate fi reglementat într-o manieră care să nu aducă atingere independenței necesare pentru a-și putea exercita funcțiile în mod eficace și libere de orice presiune ilicită prin reglementarea detaliată a modului de exercitare a acesteia, care să excludă orice intervenție asupra activității judiciare a procurorului.

Totodată, art. 69 alin. 1, alin. 3 din proiectul de modificare a Legii nr. 304/2004 prin utilizarea unor termeni imprecisi, **încalcă dispozițiile art. 131 alin. 1 și art. 132 alin. (2) din Constituție.**

Astfel, se constată că art. 69 alin. 1, alin. 3 din Legea nr. 304/2004 prevede că Ministrul Justiției „exercită controlul asupra procurorilor” și că poate să dea îndrumări scrise cu privire la măsurile ce trebuie luate „pentru prevenirea și combaterea eficientă a criminalității”. Proiectul de lege nu detaliază în nici un fel ce fel de dispoziții poate da ori ce măsuri poate lua, în concret, Ministrul Justiției cu privire la procurori.

În lipsa unei reglementări precise a limitelor puterii conferite Ministrului Justiției, norma în cauză poate fi interpretată de către acesta cu o marjă largă de apreciere a sferei actelor pe care le poate dispune în exercițiul autorității sale. Or, aprecierile pur subiective trebuie excluse din cadrul ipotezei normative analizate, dată fiind importanța funcției constituționale exercitată de Ministerul Public conform art. 131 alin. 1 din Constituția României (a se vedea, *mutatis mutandis* Decizia CCR nr. 553/2015).

De asemenea, aceeași imprecizie este de natură să creeze o puternică impresie că imparțialitatea procurorului, prevăzută de art. 132 alin. (2) din Constituție, poate fi afectată de exercițiului „controlul asupra procurorilor”.

45. După articolul 88 se introduce o nouă secțiune, Secțiunea 2¹ - Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție -, cuprinzând art.88¹ - 88⁹, cu următorul cuprins:

„Secțiunea 2¹

Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție

Această dispoziție (secțiune) nou introdusă încalcă prevederile art.16 din Constituție și art.6 din Convenție.

Nu au fost oferite explicații pentru necesitatea înființării unei astfel de structuri. O structură specială este justificată doar în măsura în care ar exista o problemă specială. Se induce astfel ideea că există o problemă de infracționalitate în cadrul magistraților, care necesită o atenție specială.

În plus, la o primă vedere, o astfel de măsură poate fi analizată și din perspectiva constituționalității, în condițiile în care acest tip de cercetare penală specială va fi

valabilă doar pentru magistrați. În sprijinul celor prezentate stă o Decizie a Curții Constituționale, nr. 104/2009, care, chiar dacă era emisă într-un domeniu fără legătură cu prezenta discuție, cel al litigiilor de muncă, a confirmat principiul potrivit căruia nu se justifică un tratament juridic și procedural diferit pentru categoria magistraților.

Nu există o astfel de măsură pentru parlamentari, nu există o astfel de măsură pentru membrii Guvernului, nici pentru funcționari, nici pentru oricare altă categorie profesională. Nu există nicio justificare pentru care magistrații ar fi supuși unui tratament special. Dacă justificarea ar fi aceea a **protecției** magistraților, atunci o astfel de explicație este cel puțin necredibilă și de natură a naște suspiciunea că, în realitate, ascunde altceva.

De asemenea, nu este necesară o astfel de modificare deoarece, pentru efectuarea unei cercetări penale eficiente, este necesar ca magistratul să răspundă penal ca orice cetățean în funcție în primul rând de natura infracțiunii pretinsă de a fi săvârșită de către acesta. Prin urmare, dacă săvârșește o infracțiune de corupție, cercetarea urmează a fi făcută de DNA, dacă săvârșește o infracțiune de natura celor privind traficul de droguri este normal să fie cercetat de DIICOT, iar pentru comiterea unei infracțiuni de drept comun urmărirea penală trebuie desfășurată de celelalte structuri de parchet competente. În concluzie, este necesar ca această competență de cercetare și investigare să poată aparține unor unități de parchet distincte și nu ca toate aceste atribuții să fie concentrate la o singură secție sau unitate de parchet.

Magistratul are dreptul de a fi cercetat penal de un organ de urmărire penală *specializat în categoria de infracțiuni* din care face parte cea care i se impută, drept pe care îl are orice cetățean. Cu atât mai mult cu cât magistratul este vulnerabil, soluțiile sale lasând întotdeauna cel puțin o parte nemulțumită, determinând de foarte multe ori formularea impotriva sa a unor plângeri neintemeiate, cu scop sicanator, este necesar ca - la fel ca, de altfel, în cazul oricărui cetățean al României - să fie cercetat de persoane competente în materia respectivă, fie ca este vorba de fapte de corupție, de fapte impotriva vieții și sănătății etc. Or, acest drept, de a fi egal în fața autorităților publice, îi este încălcat prin cercetarea sa de o structură formată din cel mult 15 procurori, aceștia nefiind și neputându-se niciodată specializa în fiecare categorie de infracțiuni reglementate de legislația în vigoare. Specializarea presupune experiența profesională, pe lângă o cunoaștere amanunțită a unei materii la nivel teoretic, iar specializarea se dobândește după o lungă perioadă de practică efectivă în domeniu.

Apoi, desfășurarea activității acestor 15 persoane la București, cu încălcarea principiului accesibilității în spațiu a organului judiciar, presupune obligarea magistratului, spre deosebire de alți cetățeni, de a se deplasa pentru audieri și pentru alte activități de urmărire penală, în timpul programului de lucru, în altă localitate, la mare distanță și de a suporta cheltuieli excesive. De asemenea, magistratul își va organiza foarte anevoios apărarea și va suporta costuri disproporționate sau va fi nevoit să nu se prezinte la efectuarea actelor de urmărire penală și să suporte un proces neechitabil.

Comisia de la Veneția a stabilit că **"Folosirea procurorilor specializați în astfel de cazuri [corupție, spălare de bani, trafic de influență etc.] a fost angajată cu succes în multe state. Infracțiunile în cauză sunt specializate și pot fi mai bine investigate și urmărite de personal specializat. În plus, investigarea acestor**

infracțiuni necesită foarte des persoane cu experiență specială în domenii foarte specifice. Cu condiția ca actele procurorului specializat să facă obiectul unui control judiciar adecvat, aduce multe beneficii și nu există obiecții generale față de un astfel de sistem.” CDL-AD (2014)041, Aviz interimar privind proiectul de lege privind Parchetul de Stat al Muntenegrului, par.17, 18 și 23³²

Prin urmare, crearea acestei secții subminează și folosirea procurorilor specializați [corupție, spălare de bani, trafic de influență etc.], nefiind o măsură proporțională cu orice scop posibil de urmărit.

61. După articolul 134¹ se introduce un nou articol, art.134², cu următorul cuprins:

„Art.134².- (1) Președintele curții de apel poate dispune ca, la instanțele cu volum mare de activitate din circumscripția curții de apel, să fie încadrate persoane, foști judecători care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, pentru redactarea proiectelor de hotărâri judecătorești.

(2) Dispoziția prevăzută la alin.(1) poate fi luată pe baza procedurii stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii, care va cuprinde inclusiv criteriile pentru identificarea situațiilor în care este necesară colaborarea cu foștii judecători.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.124 alin.(3) și art.126 lin.(1) din Constituție și art.6 din Convenție.

Independența instanței nu se raportează doar la procedura publică, ci și la activitățile anterioare dezbaterilor sau posterioare acestora - deliberarea și redactarea hotărârilor judecătorești.

Motivarea permite nu numai o mai bună înțelegere și acceptare a hotărârii de justițiabil ci este mai ales o garanție împotriva arbitrarului. Pe de o parte, ea obligă judecătorul (iar un alt redactor) să distingă mijloacele de apărare ale părților și să precizeze elementele care îi justifică decizia și o fac să fie conformă legii și, pe de altă parte, ea permite o înțelegere a funcționării justiției de către societate. Motivarea trebuie să fie coerentă, clară și lipsită de ambiguități și de contradicții. Ea trebuie să permită urmărirea unui raționament care a condus judecătorul la aceasta. (Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pct. 35-40).

Prin urmare, motivarea este un act inerent funcției judecătorului, în exprimarea independenței sale, și nu poate fi lăsată la îndemâna unui terț de proces, fie și fost judecător, terț și de instanță. Nici măcar un coleg judecător nu poate redacta un proiect de hotărâre pentru o cauză în care nu a participat la deliberări.

³² A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2014\)041-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2014)041-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

63. La articolul 139, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești se aprobă de secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, prin hotărâre care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

64. La articolul 140, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Regulamentul de ordine interioară prevăzut la alin.(1) se aprobă de secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, a procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție ori a procurorului-șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, cu avizul ministrului justiției.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.133 alin.(1) și art.134 alin.(4) din Constituție.

Curtea Constituțională a precizat, prin **Decizia nr.331 din 3 aprilie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.29 alin.(7), art.35 raportat la art.27 alin.(3) și art.35 lit.f) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și art.52 alin.(1) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor**, că dispozițiile art.35 raportate la dispozițiile art.27 alin.(3) din Legea nr.317/2004 dau expresie atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, așa cum au fost acestea reglementate prin art.134 din Legea fundamentală.

Constituția prevede în mod expres doar pentru atribuția referitoare la îndeplinirea rolului de instanță de judecată **în domeniul răspunderii disciplinare** a judecătorilor și a procurorilor că realizarea acesteia se face de Consiliu **prin secțiile sale** (art. 134 alin. 2). O astfel de precizare lipsește însă din cuprinsul articolului art. 134 alin. (1) și (4) din Constituție. Aceste dispoziții statuează rolul Consiliului Superior al Magistraturii ca întreg, respectiv în Plenul său, în ce privește adoptarea hotărârilor, în general (atât pentru propunerea către Președintele României a numirii în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii, cât și pentru alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției).

Separarea competențelor decizionale referitor la cariera magistraților nu ar trebui să afecteze rolul Consiliului Superior al Magistraturii care, în componența sa plenară, reprezintă garantul independenței justiției potrivit art. 133 alin. (1) din Constituția României. **Prin urmare, toate atribuțiile CSM care privesc aspectele generale și comune ale carierei magistraților și organizarea instanțelor și a parchetelor revin exclusiv competenței Plenului CSM.**

Faptul că există secții separate în privința judecătorilor sau a procurorilor nu implică faptul ca hotărârile pronunțate de aceste secții să fie definitive ori plângerile împotriva lor să fie soluționate tot de fiecare secție în cauză. **Arhitectura constituțională a Consiliului Superior al Magistraturii, organ colegial, implică**

atacarea la Plen a hotărârilor fiecărei secții (cu excepția hotărârilor secțiilor disciplinare, tot ca urmare a excepției consacrată printr-un text constituțional).

Singura formă prin care se poate efectua separarea strictă a carierelor judecătorilor și procurorilor, fără riscul declarării neconstituționale a unei astfel de modificări, o reprezintă o revizuire constituțională. În Franța sau Belgia, modele constituționale tradiționale și pentru România, președinții instanțelor supreme s-au pronunțat recent pentru unitatea magistraturii în cadrul aceluiași consiliu.³³

Argumente care privesc neconstituționalitatea anumitor prevederi punctuale ale Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004

25. Articolul 30 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.30. (1) Secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii au dreptul, respectiv obligația corelativă, de a se sesiza din oficiu pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea judecătorilor, respectiv imparțialitatea sau independența procurorilor în dispunerea soluțiilor, în conformitate cu Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, secțiile Consiliului Superior al Magistraturii apără reputația profesională a judecătorilor și procurorilor. Sesizările privind apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său se soluționează la cerere sau din oficiu de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, secțiile, președintele și vicepreședintele Consiliului Superior al Magistraturii, din oficiu sau la sesizarea judecătorului sau procurorului, sesizează Inspekția Judiciară pentru efectuarea de verificări, în vederea apărării independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor.

³³ A se vedea, pentru detalii, Revista Forumul Judecătorilor nr.1/2017, pg.15-16 - <http://www.forumuljudecatorilor.ro/index.php/archives/2706> [consultată ultima dată la 20.11.2017], precum și pagina web https://www.courdecassation.fr/venements_23/derniers_evenements_6101/magistrature_bertrand_37040.html [consultată ultima dată la 20.11.2017].

(3) În situațiile în care este afectată independența, imparțialitatea sau reputația profesională a unui judecător sau procuror, secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii dispune măsurile care se impun și asigură publicarea acestora pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, poate sesiza organul competent să decidă asupra măsurilor care se impun sau poate dispune orice altă măsură corespunzătoare, potrivit legii.

34. Articolul 40 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.40.- (1) Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii are următoarele atribuții referitoare la cariera judecătorilor:

- a) dispune delegarea și detașarea judecătorilor în condițiile legii;
- b) propune Președintelui României numirea în funcție și revocarea din funcție a președintelui și vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- c) numește și revocă președinții de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- d) propune Președintelui României numirea în funcție și eliberarea din funcție a judecătorilor;
- e) numește judecătorii stagiați pe baza rezultatelor obținute la concursul de intrare în magistratură, de către alți juriști care au fost admiși la concursul de intrare în magistratură, de către judecătorii înscriși la concursul de promovare și de către judecătorii propuși pentru numirea în funcții de conducere;
- g) analizează îndeplinirea condițiilor legale de către judecătorii stagiați care au promovat examenul de capacitate, de către alți juriști care au fost admiși la concursul de intrare în magistratură, de către judecătorii înscriși la concursul de promovare și de către judecătorii propuși pentru numirea în funcții de conducere;
- h) soluționează contestațiile împotriva calificativelor acordate de comisiile de evaluare anuală a activității profesionale a judecătorilor, constituite în condițiile legii;
- i) dispune promovarea judecătorilor;
- j) numește în funcții de conducere judecătorii, în condițiile legii și ale regulamentului;
- k) aprobă transferul judecătorilor;
- l) dispune suspendarea din funcție a judecătorilor;

- l) dispune suspendarea din funcție a judecătorilor;
- m) convoacă adunările generale ale judecătorilor, în condițiile legii;
- n) aprobă măsurile pentru suplimentarea sau reducerea numărului de posturi pentru instanțe;
- o) ia măsuri pentru soluționarea sesizărilor primite de la justițiabili sau de la alte persoane privind conduita necorespunzătoare a judecătorilor;
- p) adoptă Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești;
- q) îndeplinește orice alte atribuții stabilite prin lege sau regulament.

(2) Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii are următoarele atribuții referitoare la cariera procurorilor:

- a) la propunerea ministrului justiției, înaintează Președintelui României propunerea pentru numirea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctului și adjunctului acestuia, procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție, adjunctii acestuia, procurorului șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și adjunctii acestora;
- b) avizează propunerea ministrului justiției de numire și revocare a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție, a adjunctilor acestora, a procurorului șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și a adjunctilor acestuia;
- c) numește și revocă procurorii șefi de secții ai Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;

d) propune Președintelui României numirea în funcție și eliberarea din funcție a procurorilor;

e) numește procurorii stagiari, pe baza rezultatelor obținute la examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii;

f) eliberează din funcție procurorii stagiari;

g) analizează îndeplinirea condițiilor legale de către procurorii stagiari care au promovat examenul de capacitate, de către alți juriști care au fost admiși la concursul de intrare, de către procurorii înscriși la concursul de promovare și de către procurorii propuși pentru numirea în funcții de conducere;

h) soluționează contestațiile împotriva calificativelor acordate de comisiile de evaluare anuală a activității profesionale a procurorilor, constituite în condițiile

i) dispune promovarea procurorilor;

j) numește în funcții de conducere procurorii, în condițiile legii și ale regulamentului;

k) aprobă transferul procurorilor;

l) dispune suspendarea din funcție a procurorilor;

m) dispune delegarea și detașarea procurorilor, în condițiile legii;

n) convoacă adunările generale ale procurorilor, în condițiile legii;

o) aprobă măsurile pentru suplimentarea sau reducerea numărului de posturi pentru parchete;

p) ia măsuri pentru soluționarea sesizărilor primite de la justițiabili sau de la alte persoane privind conduita necorespunzătoare a procurorilor;

q) îndeplinește orice alte atribuții stabilite prin lege sau regulament.”

35. Articolul 41 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.41.- (1) Secția pentru judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii are următoarele atribuții referitoare la organizarea și funcționarea instanțelor:

- a) aprobă înființarea și desființarea secțiilor curților de apel, ale instanțelor din circumscripțiile acestora, precum și înființarea sediilor secundare ale instanțelor judecătorești și circumscripțiilor acestora, în condițiile legii;
- b) aprobă măsurile pentru suplimentarea sau reducerea numărului de posturi pentru instanțe și, respectiv, pentru parchete;
- c) stabilește categoriile de procese sau de cereri care se soluționează în municipiul București numai de anumite instanțe, cu respectarea competenței materiale prevăzute de lege;
- d) la propunerea președinților curților de apel, stabilește numărul vicepreședinților curților de apel, ai tribunalelor și ai tribunalelor specializate, precum și judecătorii la care funcționează un vicepreședinte;
- e) îndeplinește orice alte atribuții stabilite prin lege sau regulament;
- f) adoptă Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

(2) Secția pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii are următoarele atribuții referitoare la organizarea și funcționarea instanțelor:

lângă curțile de apel și ai prim-procurorilor parchetelor de pe lângă tribunale, precum și parchetele de pe lângă judecătorii, unde prim-procurorii sunt ajutați de adjuncți;

- c) îndeplinește orice alte atribuții stabilite prin lege sau regulament;
- d) adoptă Regulamentul de ordine interioară al parchetelor.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.133 alin.(1) și art.134 alin.(4) din Constituție.

Curtea Constituțională a precizat, prin **Decizia nr.331 din 3 aprilie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.29 alin.(7), art.35**

raportat la art.27 alin.(3) și art.35 lit.f) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și art.52 alin.(1) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, că dispozițiile art.35 raportate la dispozițiile art.27 alin.(3) din Legea nr.317/2004 dau expresie atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, așa cum au fost acestea reglementate prin art.134 din Legea fundamentală.

Constituția prevede în mod expres doar pentru atribuția referitoare la îndeplinirea rolului de instanță de judecată **în domeniul răspunderii disciplinare** a judecătorilor și a procurorilor că realizarea acesteia se face de Consiliu **prin secțiile sale** (art. 134 alin. 2). O astfel de precizare lipsește însă din cuprinsul articolului art. 134 alin. (1) și (4) din Constituție. Aceste dispoziții statuează rolul Consiliului Superior al Magistraturii ca întreg, respectiv în Plenul său, în ce privește adoptarea hotărârilor, în general (atât pentru propunerea către Președintele României a numirii în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii, cât și pentru alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției).

Separarea competențelor decizionale referitor la cariera magistraților nu ar trebui să afecteze rolul Consiliului Superior al Magistraturii care, în componența sa plenară, reprezintă garantul independenței justiției potrivit art. 133 alin. (1) din Constituția României. **Prin urmare, toate atribuțiile CSM care privesc aspectele generale și comune ale carierei magistraților și organizarea instanțelor și a parchetelor revin exclusiv competenței Plenului CSM.**

Faptul că există secții separate în privința judecătorilor sau a procurorilor nu implică faptul ca hotărârile pronunțate de aceste secții să fie definitive ori plângerile împotriva lor să fie soluționate tot de fiecare secție în cauză. **Arhitectura constituțională a Consiliului Superior al Magistraturii, organ colegial, implică atacarea la Plen a hotărârilor fiecărei secții (cu excepția hotărârilor secțiilor disciplinare, tot ca urmare a excepției consacrată printr-un text constituțional).**

Singura formă prin care se poate efectua separarea strictă a carierelor judecătorilor și procurorilor, fără riscul declarării neconstituționale a unei astfel de modificări, o reprezintă o revizuire constituțională. În Franța sau Belgia, modelele constituționale tradiționale și pentru România, președinții instanțelor supreme s-au pronunțat recent pentru unitatea magistraturii în cadrul aceluiași consiliu.³⁴

De asemenea, alin.(3) nou propus încalcă flagrant rolul CSM de garant al independenței justiției, dacă acesta nu este obligat să efectueze demersuri în favoarea magistraților în cauză. Așa cum rețin constant Rapoartele MCV, Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui să stabilească dacă pot fi întreprinse măsuri suplimentare pentru a furniza un sprijin adecvat magistraților împotriva cărora sunt îndreptate critici ce subminează independența justiției.

³⁴ A se vedea, pentru detalii, Revista Forumul Judecătorilor nr.1/2017, pg.15-16 - <http://www.forumuljudecatorilor.ro/index.php/archives/2706> [consultată ultima dată la 20.11.2017], precum și pagina web https://www.courdecassation.fr/venements/23/derniers_evenements/6101/magistrature_bertrand_37040.html [consultată ultima dată la 20.11.2017].

10. La articolul 10, alineatele (1)-(3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.10.- (1) Judecătorii de la fiecare curte de apel, judecătorii de la toate tribunalele și tribunalele specializate din circumscripția fiecărei curți de apel și judecătorii de la fiecare din judecătoriile din circumscripția fiecărei curți de apel desemnează, prin vot secret, direct și personal, câte un candidat pentru funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii dintre judecătorii care și-au depus candidatura.

(2) Procurorii de la fiecare parchet de pe lângă curțile de apel, procurorii de la fiecare din parchetele de pe lângă tribunale și tribunalele specializate din circumscripția fiecărei curți de apel și procurorii de la parchetele de pe lângă judecătoriile din circumscripția fiecărei curți de apel desemnează, prin vot secret, direct și personal, câte un candidat pentru funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii dintre procurorii care și-au depus candidatura.

(3) Sunt desemnați pentru a candida la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii judecătorii și procurorii care au obținut majoritate de voturi în adunările generale prevăzute la art.9 alin.(3) și (4). Hotărârile adunărilor generale sunt trimise colegiului

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.133 alin.(2) lit.a din Constituție.

Membrii Consiliului Superior al Magistraturii – judecători și, respectiv, procurori - trebuie să fie aleși de toate adunările generale ale judecătorilor, respectiv ale procurorilor, indiferent de gradul instanței/parchetului pentru care candidează.

Un judecător are dreptul de a alege pe toți cei 9 judecători membri aleși ai CSM, iar nu 2 sau 3 candidați, în raport de gradul instanței la care își desfășoară activitatea. O asemenea interpretare este logică și de natură să cointereneze toți judecătorii/procurorii în buna funcționare a sistemului judiciar, în ansamblu, iar nu doar pe diferite niveluri de jurisdicție, cum se întâmplă în cazul votului cenșitar. În plus, actualul sistem electiv presupune diferențe foarte mari între gradul de reprezentativitate a judecătorilor/procurorilor de la instanțe/parchete inferioare și cei de la instanțe/parchete superioare. Spre exemplu, în Franța sau Belgia există sistemul care dă posibilitatea fiecărui judecător de a alege toți membrii CSM. Inclusiv în Republica Moldova, șase membri din rândul judecătorilor, inclusiv 2 membri supleanți, sunt aleși în Consiliul Superior al Magistraturii prin vot secret de către Adunarea Generală a Judecătorilor, aceștia reprezentând toate nivelurile instanțelor judecătorești.

19. La articolul 24, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.24.- (1) Consiliul Superior al Magistraturii este condus de președinte - judecător, ajutat de un vicepreședinte - procuror, aleși dintre judecătorii și procurorii prevăzuți la art.3 lit.a), care fac parte din secții diferite, pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit.

(2) 1. Președintele Secției pentru Judecători este de drept președintele Consiliului Superior al Magistraturii și este ales dintre membrii prevăzuți la art.4 pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, de adunarea electorală din care fac parte membrii prevăzuți la art.3 lit.a) - c), după cum urmează:

a) judecătorii aleși în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv 2 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, 3 judecători de la curțile de apel, 2 judecători de la tribunale și 2 judecători de la judecătorii;

b) membrii de drept, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și ministrul justiției;

c) membrii desemnați, cei 2 reprezentanți ai societății civile.

2. Președintele Secției pentru Procurori este de drept vicepreședintele Consiliului Superior al Magistraturii și este ales dintre membrii prevăzuți la art.5 pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, de adunarea electorală din care fac parte membrii

20. La articolul 24, după alineatul (2) se introduc trei noi alineate, alin.(2¹)-(2³), cu următorul cuprins:

„(2¹) În ultimul an de mandat, prin excepție de la alin. (1), în funcția de vicepreședinte poate fi ales oricare dintre membrii secției pentru procurori, fără a avea două mandate succesive.

(2²) Adunările electivă hotărăsc cu votul majorității membrilor acestora.

(2³) Alegerea președintelui și vicepreședintelui se validează sub aspectul condițiilor de formă în ședința Plenumului, în prezența a cel puțin 15 membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, cu votul majorității membrilor acestuia.”

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.133 alin.(3) din Constituție.

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii este ales pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, dintre magistrații prevăzuți la alineatul (2) litera a) (cei 14 membri care sunt aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat; aceștia fac parte din două secții, una pentru judecători și una pentru procurori; prima secție este compusă din 9 judecători, iar cea de-a doua din 5 procurori;).

În alt plan, numirea de drept a președintelui secției de judecători în funcția de președinte a CSM încalcă flagrant rațiunea existenței și alegerii în această funcție.

Referitor la alegerea președintelui CSM (cazul României), Comisia de la Veneția a stabilit următoarele:

”190. Până în prezent, fiecare dintre cei 14 judecători și procurori aleși a fost eligibil ca președinte al Consiliului. În conformitate cu amendamentul propus la articolul 133 alin.(3) din Constituție, președintele acestui organism trebuie să fie ales dintre cei nouă judecători [...]. În opinia Comisiei de la Veneția, această propunere reprezintă un pas înapoi. Dacă trebuie să existe un singur consiliu, a cărui misiune este de a reprezenta cele două ramuri ale magistraturii, nu ar fi corect ca președintele să nu poată fi ales dintre membrii celor două ramuri. În orice caz, este greu de înțeles motivul acestei modificări, deoarece procurorul nu poate fi ales ca președinte al CSM fără un sprijin substanțial din partea judecătorilor. O altă posibilitate ar putea fi crearea a două consilii separate.

196. [...] Comisia de la Veneția consideră că este greu de înțeles de ce ceilalți membri ai Consiliului Superior al Magistraturii (nn, reprezentanții societății civile) nu ar trebui să participe în cele două secții pentru a discuta chestiunea numirilor.”

CDL-AD (2014)010, Avizul nr. 731/2013 cu privire la propunerea legislativă de modificare a Constituției României, 24 martie 2014, par.190-191, 196³⁵

58. La articolul 54, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin.(6), cu următorul cuprins:

„(6) Membrii aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii, reprezentanți ai societății civile, nu participă la ședințele Secțiilor pentru judecători, respectiv pentru procurori, și au următoarele îndatoriri specifice:

a) asigură informarea constantă a organizațiilor societății civile cu privire la lucrările Consiliului Superior al Magistraturii;

b) realizează consultarea organizațiilor societății civile cu privire la propunerile și sugestiile acestora privind demersurile necesare la nivelul CSM pentru îmbunătățirea activității instituțiilor judiciare ca serviciu public aflat în slujba societății, întocmind în acest sens un raport trimestrial de analiză și sinteză a propunerilor pe care îl transmit Plenului sau secțiilor, după caz, pentru analiză și decizie;

³⁵ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2014\)010-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2014)010-e) [accesată ultima dată la 3 ianuarie 2018].

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.133 alin.(2) lit.b și art.134 din Constituție.

Arhitectura Consiliului Superior al Magistraturii presupune participarea tuturor membrilor săi la luarea deciziilor, cu excepția procedurilor disciplinare, iar nu doar a unor categorii de membri. Astfel, membrii reprezentanți ai societății civile sunt excluși de la marea majoritate a deciziilor, mai ales având în vedere noua repartizarea atribuțiilor între secții, deși Consiliul Superior al Magistraturii este un organ colectiv, care trebuie să funcționeze, ca regulă, iar nu ca excepție, în compunerea tuturor membrilor săi.

59. La articolul 55, alineatele (1)-(5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.55.- (1) Revocarea din funcția de membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii se poate dispune oricând în timpul mandatului, în următoarele cazuri:

- a) persoana în cauză nu mai îndeplinește condițiile legale pentru a fi membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii;
- b) persoanei în cauză i-a fost aplicată o sancțiune disciplinară din cele prevăzute de lege pentru judecători și procurori, iar măsura a rămas definitivă;
- c) persoanei în cauză îi este retrasă încrederea de către majoritatea judecătorilor sau procurorilor, după caz, care funcționează efectiv la instanțele sau parchetele pe care aceasta le reprezintă.

(3) În situația prevăzută la alin.(1) lit.c), procedura de revocare din funcție a unui membru al Consiliului se desfășoară după cum urmează:

- a) retragerea încrederii poate fi inițiată de orice adunare generală de la nivelul instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă membrul Consiliului Superior al Magistraturii a cărui revocare se solicită. Organizațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor pot sesiza adunările generale ale judecătorilor și procurorilor în vederea inițierii procedurii de retragere a încrederii;
- b) consiliul declanșează demersurile de retragere a încrederii, la cererea a cel puțin 10 adunări generale în cazul judecătoriilor sau parchetelor de pe lângă judecătorii, trei adunări generale în cazul tribunalelor sau parchetelor de pe lângă tribunale, o adunare generală în cazul curților de apel sau al parchetelor de pe lângă curțile de apel, respectiv,

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art.1 alin.(5), precum și art. 133 și 134 coroborate cu art. 124 și 125 din Constituție

Între toate aceste ipoteze pentru revocarea din funcția de membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, forma *"retragerii încrederii"* nesocotește raționamentul avut în vedere de Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 196/2013, prin care a constatat că dispozițiile art. 55 alin. (4) și (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii sunt neconstituționale.

Ca principii, Curtea Constituțională a reținut următoarele:

Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor atrage sancțiunea revocării potrivit dispozițiilor art. 55 alin. (4) din Legea nr. 317/2004, însă atribuțiile încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului nu sunt definite expres și nici nu rezultă implicit din dispozițiile Legii nr. 317/2004. În asemenea condiții, rămâne neclară modalitatea în care ar putea fi imputată unui membru al Consiliului Superior al Magistraturii neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a unor atribuții care nu i-au fost încredințate de către adunările generale ale instanțelor care l-au ales în Consiliu și care nu puteau fi încredințate de acestea. Prin urmare, **sintagma prevăzută de lege poate fi, în absența unei definiții legale și regulamentare precise, interpretată și aplicată în moduri diferite.**

Astfel, prin votul deschis și obligația de motivare a hotărârii, norma asigură transparență activității Consiliului, constituind o garanție a respectării drepturilor constituționale împotriva abuzurilor și arbitrariului. Mai mult, în virtutea calității sale de garant al independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să se supună exigențelor constituționale în ceea ce privește actele sale decizionale, asupra cărora pot plana suspiciuni în condițiile în care acestea nu conțin argumentele pe care se fundamentează hotărârea adoptată. **Însă, în activitatea individuală, membrul Consiliului trebuie să se bucure de o reală libertate de gândire, expresie și acțiune, astfel încât să-și exercite mandatul în mod eficient.**

Din această perspectivă, sintagma "neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului" este neclară, aceasta fiind de natură a expune membrul Consiliului unor eventuale presiuni, afectând independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care îi revin potrivit Constituției și legilor.

În baza mandatului reprezentativ, însă, membrul Consiliului Superior al Magistraturii este alesul și reprezentantul întregii categorii ale cărei interese sunt reprezentate de organul colegial din care acesta face parte și nu poate fi revocat decât în condițiile nerespectării atribuțiilor în cadrul acestuia, iar nu a mandatului încredințat de alegătorii săi.

Cât privește posibilitatea revocării, Curtea Constituțională a constatat că membrii aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii își exercită atribuțiile constituționale în baza unui mandat reprezentativ, și nu a unui mandat imperativ, acesta din urmă fiind incompatibil cu rolul și atribuțiile conferite de art. 133 și 134 coroborate cu art. 124 și 125 din Constituție, dar și din perspectiva modalității în care se iau hotărârile, atât de către Plen, cât și de către secții în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Astfel, în acest caz, **alegătorii nu stabilesc dinainte sarcinile membrului ales al Consiliului**, dimpotrivă acesta este autorizat de către judecători să îi reprezinte. De asemenea, în vederea exercitării dreptului de vot în cadrul Plenului sau secțiilor,

membrul ales al Consiliului Superior al Magistraturii **nu primește un mandat expres, ci se pronunță în baza propriilor convingeri, în limitele legii.**

Cu deosebită considerație,

judecător Dragoș Călin, Curtea de Apel București, co-președinte
 judecător Ionuț Militaru, Curtea de Apel București, co-președinte

